

Primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 150 lir

Leto XXXI. Št. 113 (9115)

TRST, nedelja, 18. maja 1975

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Dobrodo« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

Politični pomen junijskih volitev

Tokratne upravne volitve, ki bodo po Italiji zajele vse dežele z navadnim statutom ter večino pokrajinskih in občinskih svetov, imajo nedvomno zelo velik politični pomen. Na volitvah bodo volivci odločili o krajevnih upravnih vprašanjih, vendar bodo v prvi vrsti na dnevnem redu osnovna vprašanja širše italijanske politične usmeritve. Odločalo se bo predvsem, če je pravilna pot, ki jo je ubrala demokratska stranka s svojim postopnim, toda stalnim vztrajnim premikanjem na desno, ki v praksi pomeni neresenje ostrih gospodarskih in socialnih nasprotij.

To neresenjanje pa je v bistvu tudi »reševanje«, le da v korist velikega kapitala in na škodo delovnih ljudi, je dejanska odločitev, ki vodi italijansko družbo v slepo ulico zaostrovanja notranjih nasprotij in socialnih napetosti z vedno bolj perečimi vprašanji javnega reda in tikanjem fašističnih črnih mrež.

Iz vsega tega, kot tudi iz prvih akordov dosedanjega predvolilnega trsa, pa tudi izhaja, da je v ospredju zanimanja prav KD in njeno sedanjstvo, ki pod Fanfanijevo taktiko premika politično os na desno. Tudi zato bo v ospredju razprav zagotovinski kompromis in možnosti dejanskega reševanja problemov na naprednejših pozicijah, kot tudi predlogi socialistov o novih ravnavanjih v italijanski družbi.

Vendar pa so na teh volitvah v ospredju tudi konkretna upravnna vprašanja prizadež, občin in pokrajin. Na našem področju volitev v deželni svet ne bo, ker so bile 1973. leta, saj je naša dežela ustanovljena s posebnim statutom. Obnovili pa bomo skoraj vse občine in vse štiri pokrajinske svete. Edino večjo izjemo predstavlja dejanska tržaška občina, v kateri so volitve bile pred dvema letoma.

To pa ni edina specifična našega deželnega položaja, saj je v deželi Furlaniji - Julijski krajini še edino demokratsko vodstvo v Italiji do kraja zvesto Moru in njegovim nekoli-ko naprednejšim stališčem v stranki, čeprav je v vodstvu države dejanske povsem podrejen Fanfanijev ukazom. Zato je v do sedaj objavljenih stališč deželnega in tudi pokrajinskih vodstev KD opaziti določeno občutljivost za vprašanja sožitja in dobrososedskih odnosov, obravnavajo se ljudske težnje in potrebe ter podobno. Vse to pa seveda še ne pomeni dejanskega koraka naprej, saj se čuti viklenost v obstoječe vsedržišne sheme in z njo tudi dejanski imobilizem, kar pa je že korak nazaj.

Bistvo politične bitke, ki se vodi na vsedržišni ravni, torej tudi pri nas, ne bo mnogo drugačno, razen nekaterih specifičnih vprašanj. Tudi pri nas se namreč zastavlja vprašanje krepitve onih sil, ki predstavljajo dejanski napredek in možnost bolj odprtega, dejanskega demokratičnega in socialnega reševanja gospodarskih težav in socialnih napetosti.

V tem okviru pa je še zlasti važno, kdo in na kakšen način bo upravljal občine in pokrajine, v katerih živi slovenska narodnostna skupnost v Italiji in še zlasti, kako bodo prišle do izraza težnje te skupnosti v programih in z izvoljenimi predstavniki. Slovence v Italiji vsekakor še zlasti zanimala, kako bodo upravljane tiste občine, za katere so že do sedaj neposredno odgovarjali. Ta vprašanja terjajo podrobnejše analize in se jih bo mo po sedaj samo okvirno do- taknili.

Predvsem lahko zabeležimo na področju videnske pokrajine važno prebujanje in politično izredno pomembno pojav ustvarjanja novih naprednih in enotnih list v sedmih - osmih občinah, od katerih naj bi imele v petih celo določene možnosti alternativne obstoječi okosteni in objektivno reakcionarni politiki krajevnih demokratskih vodstev. Te enotne in napredne kandidatne liste predstavljajo politično osveščitev na področju Benške Slovenije in odločno zahtevo, da se rešujejo nacionalna vprašanja zadržane benškega ljudstva. Tudi če se na volitvah ne bi do kraja uveljavile, pa je njih pojav vsekakor vreden pozornosti zaradi daljnosežnih perspektiv, ki jih politično osveščanje predstavlja. Na Tržaškem in Goriškem

med slovenskimi volivci ne moremo pričakovati večjih premikov, ki bi v celoti spremenili podoben politični artikulaciji slovenskih volivcev. S tem pa ni rečeno, da tudi tu ne beležimo zanimivih novosti. Tako je prišlo do združitve nekaterih slovenskih političnih sil in bo v soboto, 24. maja, v Devinu prvi deželni kongres Slovenske skupnosti in z njim ustanovitev enotne stranke na deželni ravni. Posebej je treba tudi omeniti preokret v vodstvu tržaških socialistov in ustanovitve skupnega političnega odbora, v katerem je po daljšem presledku prisoten tudi slovenski predstavnik. Ta preokret nima volilnega značaja in je do njega prišlo tudi v zvezi z razpravo o stališčih socialistične stranke glede reševanja slovenske v javnosti.

Podrobnejša analiza raznih občin in izvolitev predstavnikov v občinski svete pa govori, da obstajajo nekatere občine, za katere lahko že vnaprej rečemo, da ne bo težav pri sestavljanju občinskega odbora in volitvah župana. Primer devinsko-nabrežinske občine, ki je najbolj nevaren, pa govori tudi o resnih težavah, ki se bodo prav gotovo pojavile, ko bo treba napeti vse sile, da se bo ohranil slovenski župan in da bo občinski program res tak, da bo ustrezen interesom prebivalstva in da bo ščitil narodnostno sestavo občin.

To pa odpira nič manj važno vprašanje medsebojnih odnosov med strankami, za katere volijo slovenski volivci in možnosti bodočih zavezništev. Volitve so razdobje ločevanja, ko vsaka stranka in vsaka kandidatna lista stremi za tem, da se čim bolj in čim ostreje loči od druge. Vendar pa je še zlasti sedaj treba tudi v volilni kampanji ohraniti do- sežene odnose, ne sme se po- dretni mostove in zaradi tega je treba razprave in stališča omejit na splošna in na načelna vprašanja in razlike ter se je treba izogibati osebnim sporom in obtožbam, ki ničesar ne rešujejo, lahko pa zaostrojujejo ozračje tudi za daljši čas. Tudi je treba med volilno kampanjo ohraniti resen in stvaren ton, kot je že bilo značilno za volilne kampanje na našem področju v prejšnjih letih.

BOGO SAMS

V aprilu občutna podražitev potrošnega blaga

RIM, 17. — Cene potrošnega blaga na drobno so v mesecu aprilu ponovno znatno narasle in dosegle povišanje, ki se približuje lansnemu poprečju. Po podatkih o srednjega statističnega zavoda so cene potrošnega blaga za de- lavske in uradniške družine v aprilu povzlele za 21,2 odst. v primerjavi z lanskim aprilom in za 1,4 odst. v primerjavi z letošnjim marcem. Na povišanje so vplivale višje poštnine in telefonske tarife. Obenem pa so se v aprilu podražila tudi živila za 1,2 odst., obleke za 1,3 odst., razne dobrine in storitve pa kar za 2 odst.

DANES

Senat je večer ob zori po 20-urni seji z glasovi starih vladnih strank, liberalcev in misovcev odobril zakon o javnem redu z nekaterimi popravki, ki so jih predlagali socialisti. Vlade stranke so se večer dogovorile, da bodo zakon, ki se mora sedaj ponovno vrniti v poslansko zbornico, ker je bila sprejemena njegova vsebina, v zbornici čimprej odobrili brez drugih popravkov. V Poljani pri Prevaljah v Slovenski Koroški je bilo večer slovesno zborovanje ob 30-letnici zadnjih bojev med narodnoosvobodilno vojsko Jugoslavije in poraženo hitlerjsko in kvizilsko vojsko. Na zborovanju sta govorila predsednik SZDL Slovenije Mitja Ribičič in predsednik ZZZ Jugoslavije armadni general Kosta Nadj. Ribičič je v svojem govoru poudaril, da so Slovenci in sloh Jugoslavlani osvobodili v sklopu splošnega boja zavezniških sil svoje ozemlje. Pripomnil pa je, da je Jugoslavija v obliki sil svoje ozemlje. Pripomnil pa je, da je Jugoslavija v obliki sil svoje ozemlje. Pripomnil pa je, da je Jugoslavija v obliki sil svoje ozemlje.

PO DOLGI SEJI, KI JE TRAJALA 20 UR ZAPOREDOMA Senat odobril zakon o javnem redu s popravki socialističnih senatorjev

Za zakon so glasovali predstavniki vladnih strank, liberalci in misovci, proti pa komunisti in neodvisna skupina - Sedaj bo zakon romal ponovno v zbornico

RIM, 17. — V današnjih zgodnjih jutranjih urah se je zaključila se- ja senata, ki je trajala 20 ur zaporedoma. Stranke vladne večine (KD, PSI, PSDI in PRI), liberalci in misovci so odobrili zakon o javnem redu z nekaterimi popravki, ki so jih zahtevali socialisti. Proti zakonu so glasovali komunisti in neodvisna skupina. Ker je bila odobrena v zbornici, se bo sedaj zakon moral vrniti v razpravo in odobritev v poslansko zbornico. Po zadnjih vesteh, naj bi zakon v zbornici odobrili najkasneje v četrtek, in sicer pred parlamentarnimi počitnicami zaradi volilne kampanje. Zakon bo vstopil v veljavo takoj po objavi v Uradnem listu.

Do odobritve zakona je prišlo po dolgih sestankih med voditelji senatnih skupin KD, PSI, PSDI in PRI, na katerih so se dokončno do-

govorili o spremembi nekaterih členov. Medtem pa so v avli na- daljevali z odobrivanjem nasprotnih členov. Že ob zori je prišlo do precej hrupnega incidenta, potem ko je vladna večina zavrnila dodatni popravek k členu 1, ki so ga predlagali komunisti. Popravek se je nanašal na zagotovitev časne svobode mladoletnim obtožencem. Komunisti so obodili vladne stranke neobčutljivosti za resna vprašanja, ki pretresajo današnjo mladino.

Socialisti so glasovali za zakon o javnem redu zato, da bi preprečili razbitje Morove vlade, kar bi močno zaostrojilo položaj v državi prav sedaj, ko se je začela volilna kampanja. Poleg tega pa, pravijo socialisti, je to za sedaj najboljši zakon o javnem redu, kar se ga je dalo sprejeti in naj si vsakdo prevzame svoje odgovornosti, vladna, policijska, sodstvo in stranke za njegovo izvajanje. Tako piše v u-

vodniku, ki bo jutri objavljen v genovskem dnevniku »Lavoro«, član osrednjega vodstva PSI Vittorelli pravi tudi, da si je PSI prevzela svoje odgovornosti z glasovanjem tega zakona, kakor tudi s stališči, ki ga je zavzela do nasilja katerekoli oblike. Manj zadovoljni za odobritev zakona so socialistični mladinci. Tajnik mladinske federacije PSI Villati izraža v pismu, ki ga je poslal De Martinu zaskrbljenost mladih socialistov, da je PSI sklenila podpreti zakon, ki je vzbudil toliko polemik in da je morala imeti zato važna opravčila, ki pa na žalost njih nove generacije ne razumejo. Zato izraža prepričanje, da bo stranka znala pravilno to- mačiti zaskrbljenost mladih socia- listov.

Demokristjani, republikanci in socialdemokrati pa so danes izrazili zadovoljstvo za odobritev za-

kona o javnem redu in si obeta- jo, da bodo nova zakonska pravila »zajamčila demokracijo red«.

KPI o nevarnosti zaostrojitve položaja

RIM, 17. — Osrednje vodstvo KPI je danes objavilo sporočilo, v katerem ugotavlja, da je sedaj v državi v teku poskus izvajanja ne- mirov med javnostjo. KPI pravi, da je vedno bolj očitna nezmog- nost vlade, da bi se spopadla z raznimi vprašanji javnega reda, zaposlenosti, juga in gospodarstva. Potem ko sporočilo ugotavlja, da je zaostrovanje napetosti že po- vzročilo veliko škodo italijanski de- mokraciji, nadaljuje, da so v tem okviru vedno bolj nesmiselni in neodgovorni napori tajništva Kr- ščanske demokracije, da bi za- ostrojilo volilni boj in s tem izkrivilo pomen glasovanja na prihodnjih de- želih in upravnih volitvah.

Sporočilo komunistične partije omenja tudi protidemokracijski po- kus demokratskega vodstva, da bi po volitvah sestavili dežel- ne, pokrajinske in občinske upra- ve na osnovi preračunane diskri- minacije komunistov. Vodstvo Kr- ščanske demokracije, dodaja spo- ročilo, hoče s tem premakniti po- litično os v državi na desno. Ko- munisti nadalje pravijo, da je le- va sredina popolnoma propadla in ni več v stanju ožviti ita- lijanske politike za demokratično obnovo in demokratični način vla- danja.

Ob zaključku sporočila osrednje- ga vodstva KPI poziva delavce in vse demokrate, naj bodo budni proti katerikoli obliki izvajanja.

Manifestacija zaradi neapeljskih dogodkov

RIM, 17. — Več stotin študentov se je danes udeležilo protestne manifestacije zaradi včerajšnjih dogodkov v Neaplju, kjer je veli- kos število brezposelnih zahtevalo delo, a so jim oblasti odgovorile s policijskim napadom, katerega žrtve je bil neki mimoidoči.

V Neaplju so ugotovili istovet- nost množice, ki ga je podrl po- licijski džip. Gre za 61-letnega Gennaro Costantina, gasilca v po- kojih. Moškega je spoznal njegov sin. Policijski agent, 20-letni Gia- como Lucivero, je izjavil, da je z džipom podrl neki drog, ker se je skušal izogniti nekemu druge- mu policistu, ki je padel iz džipa, ki je bil pred njim. Baje je drog padel na glavo nesrečnemu Costantinu.

DRAGO KOŠMRLI

AVSTRJSKI ODGOVOR NA IZJAVO VLADE SFRJ

Histerična reakcija na očitke nespoštovanja obveznosti drž. pogodbe

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 17. — Avstrjske vla- de je odgovorila na izjavo zvez- nega izvršnega sveta ob 20-letnici podpisa avstrjske državne pogod- be. Kot je znano je jugoslovanska vlada v tej izjavi med drugim iz- razila zaskrbljenost zaradi neiz- polnjevanja vrste določil državne pogodbe z avstrjske strani. Gre predvsem za sedmi člen državne pogodbe, ki zagotavlja jezikovne, kulturne in druge pravice za slo- vensko in hrvatsko manjšino v Av- striji. Jugoslovanska vlada je opo- zorila tudi, da Avstrija dovoljuje sovražno dejavnost nacifasističnih in ustaških skupin proti Jugosla- viji.

Današnji beograjski tisk avstrj- skega odgovora še ne komentira, saj je novica o tem prišla z Dunaja šele sinoči. Listi objavljajo Tanju- govino poročila, da je generalni ta- jnik avstrjskega zunanje minist- rstva Dr. Heimerle izročil jugo- slovanskemu veleposlaniku na Du- naju Gustavu Vlahovu izjavo av- strijske vlade kot odgovor na izja- vo zveznega izvršnega sveta z dne 13. maja letos. Pred tem se je pripetel dogodek, ki po mnenju Tan- ju-gova očitno presega okvire obi- čajnih diplomatskih norm. Uro in

pol preden so Vlahovu izročili iz- javo, so namreč ta dokument v celoti prebrali poslanecem avstrj- skega parlamenta in o njem raz- pravljali.

Tanjug se sklicuje na avstrjski radio in poroča, da se je v iz- javi avstrijske vlade, ki jo je v parlamentu prebral zunanji mini- ster Dr. Biela - Karlter, zavra- čajo »jugoslovanske obtožbe«.

Poslanci vseh treh parlamen- tarnih skupin so, potem ko so slišali izjavo, praktično podprli stališče vlade, vendar z različni poudarki. Govornik opozicijske ljudske stranke Avstrije dr. Ka- rasek je znova svetoval vladi, naj preuči, »na katerih področjih bi bila redukcija odnosov z Jugosla- vijo mogoča in primerna«. Kara- sek je celo zahteval, da se »Jugo- slavija z odločnimi koraki spravi k pameti«. Poslanec vladajoče so- cialistične stranke Lupowitsch je menil, da »Avstriji ne bi bilo treba spušča na jugoslovanski ton«, vendar tudi ni bil za »dra- matiziranje kot poslanec Kara- sek«. Poslanec svobodnjaške stran- ke Skrinzi je tudi nasprotoval »dramatiziranju«, vendar je me- nil, da sedanega položaja ne gre počenjevati.

VIADO BARABAŠ

ČESTITALI SO NAM

Ob 30-letnici izhajanja Primorskega dnevnika smo prejeli številne čestitke častnikarskih združenj iz Italije in Jugoslavije, uredništev številnih dnevnikov, predstavnikov izvoljenih upravnih teles, sloven- skih ustanov, združenj in društev ter zasebnikov. Vsem prisrčna hvala.

DRAGI TOVARIŠII!

Ko praznujete tridesetletnico izhajanja »Primorskega dnevnika«, o- srednjega in vodilnega glasila slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, se voščilom pridružuje tudi »Slovenski vestnik« v Celovcu.

Ob visokem jubileju prejmite naše prisrčne čestitke, povezane z najboljšimi željami za nadaljnje uspešno delo v korist obstoja in vsestranskega razvoja slovenskega življa na Tržaškem, Goriškem in v Benečiji. Ker se moramo tudi Slovenci v Avstriji še vedno boriti za priznanje pravic, zagotovljenih po državni ustavi in mednarodni pogodbi, toliko bolj prizadeto in z razumevanjem spremljamo vašo prizadevanja, da bi si izbojevali resnično enakopravnost na vseh področjih narodnega in družbenega življenja. V teh skupnih naporih pa nas povezujejo tudi svetle tradicije protifašističnega narodnoosvo- bodilnega boja, v katerem je ravno predhodnik vašega glasila »Par- tizanski dnevnik« izpolnil zgodovinsko nalogo, kot edini tiskani par- tizanski dnevnik v zaslužjeni Evropi.

Prepričani smo, da boste tudi v bodoče prav tako odločno in borbeno nadaljevali odgovorno delo za koristi in blaginjo naših bratov v Italiji. Zato bomo, kot doslej, vaše napore spremljali z iskrenim, bratskim razumevanjem ter se z vami vred veselili vsakega uspeha, ki ga boste zabeležili v svojem boju.

S tovariškimi pozdravi!

GLAVNI UREDNIK
RADO JANEŽIČ

DRAGI PRIJATELII!

Primorskemu dnevniku, glasilniku slovenske narodnostne skupnosti v Italiji in zagovorniku njenih narodnostnih in socialnih pravic, na- daljevalcu slavnih tradicij NOB in protifašističnega odpora, ob 30-letnici izhajanja iskreno čestitam in hkrati pozdravljam vaš uredni- ški kolektiv ter sodelavce in bralce.

ALBIN ŠKERK

SPOŠTOVANO UREDNIŠTVO!

Prisrčno vam čestitam ob pomembnem delovnem jubileju. Želim vam tudi v bodoče uspešno delo kot žarišče resnične informacije, ki bo v korist vse slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Le če bomo vsak na svojem položaju opravili pošteno delo, bomo naši skupnosti pomagali do vedno novih uspehov.

RAFKO DOLHAR

UREDNIŠTVU IN UPRAVI!

Ob vašem lepem jubileju, 30-letnici nepretrganega izhajanja Pri- morskega dnevnika, ki sovpada s 30. obletnico zmage nad nacifa- šizmom in osvoboditvijo, vam v imenu slovenske komisije pri de- želni vodstvu PSI in v svojem, najprisrčnejšem čestitam.

Prepričan sem, da bo Primorski dnevnik — naslednik in nade- ljevalec borbenih tradicij Partizanskega dnevnika — kot doslej tudi v naprej dosleden glasnik borbe za uveljavitev vrednot demokracije in antifašizma, za enakopravnost slovenske narodnostne skupnosti, za pravice delovnega človeka ter za mirno sožitje med tu živčima narodoma.

BRANKO PAHOR

KOLEKTIVU PRIMORSKEGA DNEVNIKA!

Čestitamo k tridesetletnici izhajanja in želimo, da se še naprej borite za uresničanje pravic slovenske narodne skupnosti.

»KOMUNIST« — Beograd

PRIMORSKEMU DNEVNINU!

Iskreno čestitam k vašemu jubileju in želimo še mnogo uspehov v vašem cenjenem delu.

TV PRISTINA

DRAGI TOVARIŠII!

Iz vsega srca vam čestitam ob tridesetletnici izhajanja, ki jo, prav tako kot naša redakcija, slavite v tem jubilejnem letu zmage nad fašizmom. »Primorskemu dnevniku« želimo še mnogo uspehov v njegovi odgovorni in častni misli informiranja in progresivnega vplivanja med slovenskim prebivalstvom Trsta in v Italiji.

UREDNIŠTVO LISTA »RAD« — BEOGRAD

SPOŠTOVANI PRIMORSKII!

Športni krožek »KRAS« vam iskreno čestita ob vašem prazniku — 30-letnici neprekinjenega izhajanja Primorskega dnevnika v Trstu. Že- limo vam, da bi še naprej aktivno stali ob strani naši narodnostni skupnosti v Italiji, ki žal, se mora po tridesetih letih zmage nad nacifasizmom še vedno boriti, da bi ji bile priznane najosnovnejše pravice.

Prepričani smo, da bodo naši stiki v bodoče še tesnejši in plodnejši.

PREDSEDNIK VOJKO KOČMAN

UREDNIŠTVU PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Odborniki ŠD Polet, zbrani na svoji redni seji dne 15. maja 1975 čestitajo, tudi v imenu članov, Primorskemu dnevniku ob 30-let- nici njegove ustanovitve.

Čestitke nam spremlja želja, da bi se naš slovenski dnevnik tudi v bodoče tako uspešno boril za naše pravice, kot v preteklosti.

Se poseben pozdrav športnemu uredništvu in vsem sodelavcem.

ZA ODBOR ŠD POLET

DRAGI TOVARIŠII!

Primorskemu dnevniku, neuklonljivemu bojovniku za pravice Slo- vences v Italiji, zagovorniku bratskega sožitja med tu živčima na- rodoma in prijateljaštvu med Italijo in Jugoslavijo, glasilniku in nadalje- valcu slavnih tradicij narodnoosvobodilnega boja in protifašističnega odpora, pošiljamo iskrene čestitke in bratske pozdrave.

UREDNIŠKI ODBOR DELA

glasila KPI za slov. narod. manjšino

KOLEKTIVU PRIMORSKEGA DNEVNIKA!

V imenu založništva italijanske narodnostne skupnosti v Jugo- slaviji EDIT, in listov »La Voce del Popolo«, »Panorama«, »Il Pioniere«, »La Battana«, »Scuola nostra« in drugih publikacij, vam toplo čestit- am k tridesetletnici vaše dejavnosti na področju javnega obveščanja in obrambe pravic slovenske narodne skupnosti v Italiji, za poglo- bitev prijateljstva med narodi obeh jadranskih sosedov.

ZA EDIT DIREKTOR FERRUCCIO GLAVINA

PRIMORSKEMU DNEVNINU!

Iskrene čestitke ob vašem 30-letnem jubileju!

GLASBENA MATICA

Ostale čestitke bomo objavili v prihodnji številki

VABILO

30-letnico izhajanja Primorskega dnevnika, ki je sicer padla na 13. maj, bomo proslavili v nedeljo, 25. t. m., v Kulturnem domu s sprejemom, ki se bo začel ob 10. uri dopoldne. S krajšim kon- certnim programom bo nastopil oktet »Gallus« iz Ljubljane, ki bo s sodelovanjem znanega gledališkega igralca Poldeta Bibića izvajal spored pesmi, posvečen 30-letnici osvoboditve. Sledili bodo prilo- nostni nagovori ter podelitve priznanj najstarejšim nameščencem Založništva tržaškega tiska.

Osebnih vabil za sprejem ne pošiljamo, pač pa s to objavo vabimo vse naročnike, čitatelje in prijatelje Primorskega dnevnika, skratka vse, ki bi želeli z nami počastiti ta jubilej, da se sprejema in tovariškega srečanja, ki bo sledil, udeležijo. Vsi bodo naši dragi gostje!

UREDNIŠTVO PRIMORSKEGA DNEVNIKA
in RAVNATELJSTVO ZIT

TRŽAŠKI DNEVNIK

V SREDO ZAPADE ROK ZA PREDLOŽITEV

Stranke zaključujejo s sestavljanjem kandidatur za občino in za pokrajino

Kandidatna lista socialistične stranke za dolinsko občino

Vedno bolj jasna postaja podoba kandidatnih list za prihodnje upravnost volitve, čeprav se vedno niso razvoljani vsi zapleteni volji, ki jih morajo v zvezi z listami rešiti stranke do srede, ko zapade rok za predložitev kandidatnih list za pokrajino in za občinske volitve. Za pokrajino so sestavljene že skoraj vse kandidatne liste in stranke so tudi zbrale ustrezno število podpisov.

Prikrat se bo, kot vse kaže, razbila fiktivna demokratska enotnost v devinsko-nabrežinski občini, kjer do sedaj razne stranke sploh niso kandidirale in so tako tudi na tak način prepuštile KD monopol ter avtomatično vse potence glasovne desnice. Tokrat pa bodo nastopile vse tradicionalne liste in prva skrajno desničarska MSI je že vložila svojo kandidatno listo, ki ji načeljuje poslanec de Vidovich. Nove kandidatne liste pa napovedujejo tudi liberalci in republikanci, ki so sestavili kandidatno listo tudi za dolinsko občino.

Od obeh občin, ki nimata pet tisoč prebivalcev in kjer je v veljavni večinski sistem, pa ni dvomov, da se bosta v Republiki spopadli dve tradicionalni listi. V Zgoniku pa so odprte razne možnosti in je seveda zagotovljena prisotnost dveh tradicionalnih list, za italijanske strani pa se govori o raznih možnostih in celo o kar dveh, ali pa nobeni listi.

Včeraj so socialisti vložili kandidatno listo v dolinski občini, na kateri so kandidati navedeni po abecednem vrstnem redu. Na kandidatski listi PSI so: Marino Bandi (Dolina), Viljem Bandi (Prebence), Fulvio Batista (Boljune), Klavdij Kofol (Boljune), Silvester Kurek (Ricanje), Franc Krevatin (Domjo), Lucilla Deconia pro. Gerli (Boršt), Lucijan Kermac (Dolina), Boris Laurica (Dolina), Klavdij Mauri (Boljune), Sergej Novelli (Boršt), Marino Pečenik (Boljune), Mario Salvi (Dolina), Karel Sancin (Boljune), Egidij Smolac (Mačkolic), Zoran Taučer (Boljune), Gianfranco Tensi (Frankovec), Stanislav Živec (Zabrežec), Boris Zobec (Zabrežec) in Mario Zupin (Dolina).

Srečanje tajnistev levosredinskih strank z upravitelji bolnišnice

Pokrajinska tajništva KD, PSI, PSDI, PRI in Slovenske skupnosti so se v petek sestala s predsednikom ter drugim upravitelji tržaške bolnišnice ustanove, s katerimi so razpravljale o perspektivah dejavnosti ustanove v bližnji prihodnosti. Ob zaključku srečanja so izdali skupno poročilo, v katerem se zavzemajo za obnovitev konvencije med ustanovo in tržaško univerzo. Obenem so se tajništva petih strank obvezala, da bodo posredovala pri delniških oblasteh za financiranje ustanove ter sredstva za dograditev bolnišnice na Katinari.

Veliko obiskovalcev v tržaški Ržarni

V Ržarno, nekdanje nacistično uničevalno taborniško in danes spomeniško, ki prica o nekdanjih nečloveških grozotah in svari mlajše rodu pred nacističnim nasiljem, prihaja iz dneva v dan več obiskovalcev, predvsem šolarjev in dijakov. Računajo, da si je od otvoritve svečanosti, 24. aprila, ogledalo ta kraj nad 60 tisoč ljudi iz raznih krajev naše dežele ter iz drugih predelov države.

Tržaško kulturno gledališče je posnelo na trak dokumentarec o grozotah fašizma v našem mestu in tudi o Ržarni. Registracijo spremlja nad 200 diapijov. Besedilo registrirane dokumentarke je sestavil Furio Bordon, fotografski material pa je zbral in uredil Mario Piccolo Sillani. Tekst so brali igralci tržaškega gledališča Lidia Braico, Giusy Carrara, Elisabetta Bonino, Lilia Carini, Mario Licalsi, Mimmo Lo Vecchio, Saverio Moriones, Giorgio Valletta in Lino Savarini. Doslej si je dokumentarec ogledalo okrog 5 tisoč ljudi, predvajali pa ga bodo do 31. maja, nakar bo gledališče vse naprave za poslušanje in predvajanje ter registrirane trakove in fotografski material prepuščilo tržaški občini, ki bo skrbela za nadaljnje predvajanje.

ZARADI SPORA Z VODSTVOM

V vrtec ONAIRC otroci brez opoldanskega toplega obroka

Osebe vrtec, ki jih upravlja ustanova ONAIRC, je ves pretekli teden imelo tako imenovano »belo stavko«. To pomeni, da v vrtec ni bilo poskrbljeno za opoldansko refekcijo. Starši smo si pomagali tako, da smo vzeli otroke predčasno iz vrta ali da smo na kak drug način poskrbeli za njihovo prehrano, ki so seveda še zdaleč ni mogla nadomestiti opoldanskega toplega obroka. Menda so si po nekaterih vrtec pomagali tako, da so otroci niso bili v vrtec vrečke s hrano, ki so jo tam vsaj pogreli. Povsod pa tega ni bilo mogoče narediti in tako so otroci morali vzdržati do pol štirihi s kakim obloženim kruhom in podobno na škodo svojega zdravja. Marsikdo namreč, ki bi otroka tudi vzel iz vrta ob enih, tega iz različnih razlogov ni mogel narediti (služba in podobno). Starši popoldna razumeno stališče oseba teh vrtec, priznavajo utemeljenost njihovih zahtev in jim izražajo vso sočustvo. Ne razumemo pa, zakaj se tako počasi in s tako težavo rešujejo problemi samo vrtec ONAIRC, medtem ko občinski in državni vrtec lahko poslujejo v redu. Od odgovornih oblasti pričakujemo, da se enkrat dokončno poprimejo s tem problemom in ga dokončno rešijo.

Podpisani starši otroškega vrta na Opčinah

Od 26. maja v Bazovici pediatrična posvetovalnica

Pokrajinski odbor vsedravnih ustanov za otroško varstvo sporoča, da bo s ponedeljkom, 26. maja, prišla delovati v Bazovici, v občinski izpostavi v Ul. I. Gruden 49 pediatrična posvetovalnica za področje Bazovice, Padrič, Gropade in Trebč. V posvetovalnici bodo vodili periodične zdravniške preglede za vse otroke do 6 let starosti. V njej bo vsem materam na razpolago za razne nasvete tudi zdravstvena asistentka, ki bo obenem vodila tudi kontrolne obiske na domu.

Slovenski prevajalci na naših višjih šolah

Na pobudo zavodskih svetov slovenskega učiteljskega »M. Slomšek« znanstvenega in klasičnega liceja »Fr. Prešeren« ter trgovske tehnične zavoda »Z. Zois« so bila v torek, 13. maja, na vseh treh zavodih srečanja s tremi priznanimi slovenskimi prevajalci. Po uvodnih besedah predstavnikov posameznih zavodov je predsednik Društva prevajalcev Slovenije Janko Moder govoril o smislu in pomenu prevajanja literarnih del v razne tuje jezike, nato je književnik Ciril Zlotob prebral nekaj svojih prevodov iz italijanske literature od najstarejših do sodobnih pesnikov. Pesnik Kajetan Kovič pa je prebral svoje prevode avstrijskih, nemških in srbskih pesnikov. Na koncu prvega dela je prof. Moder prebral še prevode iz proze nordijskih pisateljev.

ZA REFERENDUM O SPOLAVU

Radikalci so včeraj zasedli sedež Krščanske demokracije

Protest proti posegu mestnih redarjev, ki jim preprečujejo zbiranje podpisov po mestnih ulicah

Radikalci, ki že dalj časa vodijo kampanjo za zbiranje podpisov za referendum proti fašističnim zakonodaj, ki preprečujejo »obnovitev« uradnih podpisov, so včeraj popoldne uspešno izvedli povelj neobčajno akcijo. Že več tednov jim mestni redarji, po nalogu demokristjanskega odbornika Bartolija, preprečujejo zbiranje podpisov na mestnih ulicah, kar po mnenju radikalcev predstavlja očiten prekršek ustavnih določil o svobodi izražanja. Ko so jim mestni redarji onemogočili tudi včeraj popoldan zbiranje podpisov pri Portičih – pod obhajajo pretezo, da zasledijo javno cestništvo – so mladi radikalci te skupina pripadnik feminističnega gibanja stopili do bližnjega sedeža Krščanske demokracije in so ga zasedli.

Na kraj je prihitel pokrajinski tajnik KD Dario Rinaldi, ki se je pričel pogajati z radikalci. Od njega so zahtevali, naj zagotovi »obnovitev« uradnih podpisov, ki jih demokristjanski zastopniki očito kršijo ter znižanje cene za najemanje Avditorija, v katerem so radikalci že priredili nekaj propagandističnih predstav, nekaj pa jih bodo priredili v kratkem. Po mnenju radikalcev so namreč postavili pretirano ceno za najem dvorane, da bi odvrgli manjšinske skupine od vsakršne javne pobude.

Ko jim je tajnik Rinaldi dal zadostna jamstva, so radikalci povsem mirno in brez incidentov zapustili demokristjanski sedež, z obvezo, da se bodo povrnili, če se bo še nadaljevalo »izkoriščanje« javne službe s strani odbornika Bartolija.

Solidarnost z radikalci in z njihovo pobudo za referendum o splovu se je sinoči izrekla stranka PDUP.

V večernem uradnem poročilu vodstvo KD zanika, da bi radikalci zasedli palačo Diana in trdi, da je skupina zahtevala razgovor s tajnikom Rinaldiem, do česar je »prišlo«.

URADNI TEČAJ BANKOVCEV 16. maja 1975

Ameriški dolar	627.-
Funt sterling	1448.-
Švicarski frank	250.-
Francoski frank	154.-
Nemška marka	266.50
Avstrijski šiling	37.60
Dinar: debeli	37.25
drobni	37.50

MENJALNICA
vseh tujih valut

V drugem delu sporeda sta Zlobec in Kovič prebrala nekaj svojih izvirnih pesmi. Sledila je razprava, pri kateri so predstavniki društva prevajalcev je nateleto na ugoden sprejem pri dijakih, ki so izrazili željo, da bi se podobna srečanja še kdaj ponovila.

V torek stavka državnega osebja

V torek, 20. maja, bodo ves dan stavkali državni in podzavni uslužbenci, kar pomeni, da ne bodo delali vsi periferični uradi državne uprave in ustanove, kot so INPS, INAM, INAIL, ENPAS itd.

Stavki se pridružujejo tudi cariniki, ki stavkajo tudi danes. Skupna zahteva vseh je dosledno izvajanje zakona, ki je znan kot »statut o delavskih pravicah« tudi v okviru državne birokracije.

PRIHODNJO SOBOTO V DEVINU PRVI DEŽELNI KONGRES «SLOVENSKE SKUPNOSTI»

Comelli bo 22. maja sprejel delegacijo SS

Dne 16. t.m. je zasedal IOSS. Na dnevnem redu so bile priprave na deželni kongres stranke, ki bo 24. maja v Devinu v hotelu AGIP ob 16. uri, ter udeležba delegacije SS na narodnem svetu koroskih Slovencev, ki bo v Piberku 25. maja. Deželni predsednik Comelli bo 22. maja sprejel delegacijo SS, ki mu bo razložila predele probleme slovenske skupnosti in deželne meje. Govoril je tudi bil o predložitvi pripravah v tržaški in gorški pokrajini ter v Beneški Sloveniji in Kanalski dolini. Glede debate o kraških rezervatih je IOSS z zadovoljstvom vzel na znanje, da je bila razprava ponovno odložena, kar je med drugim tudi rezultat odločnega stališča SS, ki je zahtevala sklicanje tajnistev leve sredine, da se razpravljajo o tem vprašanju. SS odločno stoji na stališču obrambe našega človeka na Krasu, še posebej kmetovalca, ki bi ga rezervati v prvi vrsti ogrozili. Glede vprašanja deželni bolnišnici je SS na stališču obrambe prejšnje konvencije, ki daje temu organu avtonomijo pred zunanjimi vplivi, IOSS se je tudi seznanil z najnovejšim položajem okoli Kraske zadrzne mekarnice in pri tem izrazil svojo željo, da nadaljnjo ohranitev in razvoj živinoreje na Tržaškem, tako pomembne pobude. SS se bo odločno zavzela, da odgovorne oblasti do končne sprejeme načrt za izgradnjo zadrzne mekarnice in da se takoj nakažejo potrebna finančna sredstva.

● Zaradi urejevanja gremične mreže bo Ul. S. Cipriano začasno zaprta za promet od križišča z Ul. Cattedrale do poslopja št. 7.

● Jutri ob 20. uri se bo v sedežu na Rotondi pri Bošketu 3/F sestala svetovanska rajonska konzulta. Ob isti uri se bo sestala tudi konzulta za Kijadim in Rocol v sedežu v Ul. Mauroner 2, kjer bo na sestanku z odborniki za urbanistiko razpravljala o urbanističnih vprašanjih.

Jutri na trgovinski zbornici Redni občni zbor tržaških gradbenikov

V glavni dvorani trgovinske zbornice bo jutri popoldne ob 17. uri redni letni občni zbor združenja gradbenih industrijc iz tržaške pokrajine. Glavno poročilo o delovanju združenja v preteklem letu in o težavah, ki so zaleje gradbeništvu v naših krajih, bo podal predsednik E. Riccesi. V poročilu bo govoril tudi o najnovejših ukrepih deželne vlade za povzpetev gospodarskih dejavnosti v Furlaniji-Juljski krajini in o deželnem urbanističnem načrtovanju. Obenem zboru bodo kajo obiskovali predstavniki krajevne oblasti. Svojo prisotnost so med drugimi zagotovili podpredsednik deželne odbora De Carli, odbornik za javna dela Giusti in tržaški podžupan Giurini.

Delegacija podjetja «Mladost» obiskala spomenika v Gonarsu in Krizu

V petek je bila v našem mestu delegacija podjetja «Mladost» iz Zagreba. Goste, ki so prispevali 500 tisoč starih dinarjev za postavitev spomenika padlim v Krizu, je spremljal pokrajinski tajnik ANPI Dušan Kosuta.

Zagrebska delegacija je izkoristila to priložnost za obisk kostnice v Gonarsu, kjer so predstavniki podjetja počastili spomin žrtve taborniške. Poleg tega pa se je delegacija ustavila tudi pred čudovitim spomenikom v Krizu, kjer so se gostje spomnili na številne padle borce za svobodo.

Danes, NEDELJA, 18. maja BINKOSTI, DUBRAVKA

Sonce vzhaja ob 4.31 in zatone ob 19.31. — Dolžina dneva 15 ur. — Luna vzhaja ob 11.42 in zatone ob 0.29.

Jutri, PONEDELJEK, 19. maja PETER CEL.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 22,7 stopinje, najnižja 17,2, ob 19. uri 21,6, zračni pritisk 1016,1, vlaga 71 odst., nebo 4 desetinke pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 19,3 stopinje.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 17. maja 1975 se je v Trstu rodilo 16 otrok, umrlo pa je 13 oseb.

UMRLI SO: 88-letna Gropaic vd. Zerial, 68-letni Federico Zanini, 60-letni Paolo Totaro, 65-letni Michele Masciale, 65-letni Renato Darini, 74-letna Maria Tolloi vd. Franco, 3-letni Paolo Milano, 87-letna Maria Bulubuf vd. Jelovich, 67-letni Ferdinando Luci-Dorigo, 80-letna Maria Danek pro. Dorossi, 68-letna Antonia Ivšich vd. Bellani, 67-letni Gerardo Pelizon in 89-letna Giuseppina Misericordi vd. Pompi-gnoli.

OKLICI: električar Sergio Mahnic in delavka Milena Petrič, mehanik Franco Tomasi in uradnica Marina Ruzier, mesar Giorgio Giuritti in gospodinja Noris Marini, železničar Claudio Zilli in učiteljica Maria Loppel, strojni oficir Tullio

JUTRI POPOLDNE OB 17. URI

Dvajseti redni občni zbor Sindikata slovenske šole

Člani sindikata se bodo zbrali v Mali dvorani Kulturnega doma

Jutri ob 17. uri se bodo zbrali na 20. občnem zboru v Mali dvorani Kulturnega doma člani Sindikata slovenske šole.

Gre za pomemben dogodek, saj spada sindikat zaradi svojih dolgotrajnih in vztrajnih prizadevanj za priznanje pravic slovenske šole med najpomembnejše organizacije slovenske narodnostne skupnosti na Tržaškem.

Sindikati je bil ustanovljen pred več kot dvajsetimi leti, nastal je iz združitve treh ideološko in politično obarvanih sindikalnih organizacij slovenskega šolskega osebja in ima za seboj enoten dolgoletni boj za pravice slovenske šole in šolskega osebja.

Pot, ki jo je prehodil sindikat, ni bila lahka, saj združuje članstvo raznih političnih in ideoloških nazorov, šolske krajevine in osrednje oblasti pa niso nudile ničesar protivoljnemu slovenski šoli; za vsako šolo neznatno pridobitev je bilo treba dolgotrajnih in poztvornih prizadevanj. Marsikdaj pa so bile oklicane protestne stavke in po-

trebna je bila prenekatera pot v Rim.

Pri tem bo seveda ostala najbolj v spominu protestna stavka, združena z demonstracijo po rimskih ulicah, ki jo je pred nekaj leti oklical sindikat, da bi opozoril oblasti in demokratično italijansko javnost na neresena vprašanja slovenskega šolstva.

Ta prizadevanja niso prinesla vedno vidnih uspehov, vendar je bilo končno odobren, pa čeprav po več letih, najprej temeljni zakon za slovensko šolo in nekaj let pozneje še dopolnilni zakon. Tako je bilo vsaj delno urejeno slovensko šolstvo in položaj šolskega osebja.

Kljub vsem tem dolgoletnim prizadevanjem pa še danes slovenska šola ni enakovredna, niti ni bil še urejen gospodarski in pravni položaj slovenskega šolskega osebja. Zato je želeli, da bo Sindikat slovenske šole nadaljeval svoj boj, da ga bodo še naprej podpirale slovenska javnost ter italijanske demokratične stranke.

Urniki za ogled Ržarne

Od torika, 20. maja, naprej bo Ržarna odprta za obiske vsak delovni dan od 10. do 19.30, ob nedeljah in praznikih od 9. do 13. ure, ob ponedeljkih pa bo zaprta ves dan.

Za skupinske obiske (šole itd.) izven omenjenega urnika bo potreben predhodni dogovor in pooblastilo občinske uprave (oddelek 14.).

«Bomba» s podpisom NAP in kljukastim križem v veleblagovnici UPIM

Sinoči so v slačilnici veleblagovnice Upim na Stari mitnici odkrili »bombo«: pločevinasto škatlo, ob kateri so neznanci položili lepak s podpisom »NAP«. Pod to sicer lažno levičarsko krinko so neznanci zapisali več zmedenih fraz proti edemu Upimu, trgovini s Slovenci in, za kljukastim križem, je pisalo, da bo ob 19. uri bomba eksplodirala.

Ravnatelj Upima je obvestil policijo in na kraj so prihiteli predstavniki političnega urada, ki so zavoj odprli: v pločevinasti škatli so bile same smeti. Še ena neokusna šala torej.

OD VČERAJ V GALERIJ «IL TRIBBIO» ANTOLOŠKA RAZSTAVA ARGENTINE CERNE

Ker se bližamo poletju, tistim vročim mesecem, v katerih razstava dejavnost zamre, se v umetnostnih galerijah trudijo, da bi ne izgubili niti enega dne in se zato razstave vrstijo druga za drugo, tako da beležimo v Trstu izredno bogat »petek v galeriji «Il Tribbio» na Starem trgu sneli s sten risbe in odstranili skulpture, ki jih je pripravil tržaški umetnik Mariano Cerne, so na stene galerije razobešili kakih trideset olj tržaške umetnice trideset, izbor iz kakih sto olj in risb, kolikor jih je umetnica zapustila.

Sedaj so v tržaški galeriji «Il Tribbio» priredili njeno antološko razstavo, izbor iz kakih sto olj in risb, kolikor jih je umetnica zapustila.

Na razstavi je veliko cvetja, nekaj pokrajin in tudi dva akta. V glavnem gre za srednjeveška in manjša olja. Za umetnico so značilne barve in njena paleta je zares obsejna, bogata. Razstava bo trajala do konca meseca.

Razna obvestila

Vedstvo Tržaškega partizanskega pevskega zbora vabi vse odbornike na valno sejo, ki bo v torek, 20. maja, ob 20. uri v Bazoviškem domu.

Konzorci pridelovalcev vin tržaške občine vabi vinogradnike, ki želijo razstaviti svoj pridelek na 9. razstavi domačih vin, da pisмено javijo udeležbo na sedež konzorcija, Sv. Križ 61 ali v urade Knečke zveze do vključno 31. maja.

LOTERIJA

BARI	44	48	89	34
CAGLIARI	71	18	13	48
FIRENCE	76	10	30	85
GENOVA	10	40	37	84
MILAN	37	50	23	18
NEAPEL	21	56	49	52
PALERMO	72	71	67	21
RIM	72	67	47	68
TURIN	4	61	51	36
BENETKE	6	13	60	27

ENALOTTO

X 2 2 1 X 1 2 2 1 X X

KVOTE: 12 točk - 5.593.000; 11 točk - 255.000; 10 točk - 24.400 lir.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)

Vielmetti, Trg dela Borsia 12; Al Centauro, Ul. Rossetti 33; Madonna del Mare, Largo Piave 2; Costalunga, Erta S. Anna 10 (Kolonkovec).

NOCNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)

Biasoletto, Ul. Roma 16; Davanzo, Ul. Bernini 4; Al Castoro, Ul. Cavania 11; Sponza, Ul. Montorsino 9 (Rojan).

LEKARNE V OKOLICI

Boljune (tel. 228-124), Bazovica (tel. 226-165), Opčine (tel. 211-001), Prosek (tel. 225-141), Božje polje - Zgonik (tel. 225-596), Nabrežina (tel. 200-121), Sesljan (tel. 209-197), Zavje (tel. 213-137), Milje (tel. 271-124).

Zaključna akademija ansamblov glasbene šole

Sinoči je bila v veliki dvorani Kulturnega doma druga zaključna akademija harmonikarskih ansamblov in solistov glasbene šole Glasbene matice. Nastopili so harmonikarji iz Trsta, s Proseka, iz Nabrežine in Doline. Včerajšnja, druga zaključna prireditve glasbene šole GM, je bila v duhu 30. obletnice osvoboditve. Lepo prireditve so zaključili z nastopom združenih ansamblov šole GM iz Trsta, s Proseka, iz Doline in Nabrežine, ki so zelo dobro izvedli Seldmajerjevo skladbo in narodno »Bratci veseli vsi«. Vsi nastopajoči so bili deležni dotrajnih aplavzov. Podrobno poročilo bomo objavili v prihodnjih dneh.

Včeraj v Dolini odprli dve razstavi

V okviru proslave 30. obletnice osvoboditve so sinoči v prosvetnem društvu »V. Vodnik« v Dolini odprli dve fotografski razstavi in sicer Edija Selhausa na temo narodnoosvobodilne borbe ter razstavo fotografij Maria Magajne, ki razstavlja vse spomenike padlim borcem po vaseh tržaškega ozemlja. V prosvetni dvorani so imeli tudi razstavo slovenskih partizanskih knjig in plošč. Ob 20.30 pa je bilo zelo zanimivo predavanje na temo »Čena v borbi«, ki ga je imela Nadja Pahor.

Hud potresni sunek pri Ilirski Bistrici

Predinočnim so tudi v našem mestu zabeležili potresni sunek, katerega središča je bilo pri Ilirski Bistrici. Po ugotovitvah seizmologov je sunek dosegel šesto stopnjo Mercallijeve lestvice. Škode ni bilo ne tostran ne onstran meje. Sunek je bilo pri nas zlasti občutiti v višjih nadstropjih hiš, pa tudi v starejših poslopjih, se je marsikdo prestrašil, zlasti, če se na stopnu zamajal lestence ali pa zaškripal pod.

● V nedeljo, 25. maja, bo občinski pokriti bazen »B. Bianchi«, zaradi dopolnjenih plovilnih tekem, odprt za občinstvo šele od 13. ure dalje.

V tržaški občini se še naprej širi epidemija ošpic. V obdobju od 5. do 11. maja je bilo primerov te nalezljive bolezni kar 77. Poleg ošpic pa preseneča tudi visoko število primerov vnetij priušesne mre- (29). Sicer pa je po podatkih občinskega zdravstvenega funkcionarja popolno stanje nalezljivih bolezni v omenjenem obdobju sledeče: rdečice 3, nalezljivo vnetje jeter 4 (1 primer izven občine).

Gledališča

SAG

Slovensko amatersko gledališče v Trstu prireja prvo izredno gostovanje gledališke skupine »Centro italiano ricerche teatri« iz Trsta, ki bo v ponedeljek, 19. maja, ob 20.30 v dvorani p.d. »L. Cankar«, Ul. Montecchi 6. Novoustavljena gledališka skupina, s katero je SAG navezalo prve plodne stike, bo prvič v italijanski uprizorila farso v dveh delih angleškega dramatika Johna Osborna KRI BAMBERGOVIH.

Ponovitev: v torek, 20. maja, ob 20.30 v isti dvorani.

Slovensko amatersko gledališče gostuje danes, 18. maja, ob 18.30 v PD »Zvezda« v Podlunjerju s farso Daria Foja MARKOLFA.

POLITEAMA ROSSETTI

V torek, 20. maja, ob 21. uri bo pod okriljem »Zavarovalne družbe Lloyd Adriatico« koncert Bossievih skladb za orgle. Orglar Emilio Busolin, komorni orkester »Ferruccio Busoni«. Vstopnina 1.000 lir. Clani Adriacuba in Lloydov lahko dvignjo vabila pri tajnistvu Adriacuba, Ul. Cassa di Risparmio 6. Rezervacije pri Orednji blaginji, Pasaža Protti (tel. 36372 in 36547).

Kino

La Cappella Underground 19.00–21.30 »Easy Rider« (1969). Režija Dennis Hopper. Barvni film v italijanski. Igrajo: Peter Fonda, Dennis Hopper in Jack Nicholson.

Jutri 19.00–21.30 «Desiderio» (1943). Režija Roberto Rossellini in Marcello Pagliero. Igrata Eli Parvo in Massimo Girotti.

Ariston 15.30–22.00 «Il sospetto». Barvni film, v katerem igra Jean Maria Volonté. Film je za vse.

Jutri zaprtjo.

Grattacielo 15.30 «Zig-zig». Non si possono strappare le stelle. Barvni film. Igrajo: Catherine Deneuve, Bernardette Lafont in Walter Chiari. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Excelsior 10.00–11.30 «Maio, miao: arriba, arriba». Barvna risanka.

Excelsior 15.30, 17.40, 19.50, 22.15 «Il seme del tamarindo». Julie Andrews in Omar Sharif. Barvni film.

Nazionale 15.30 «Who? L'uomo dai due volti». Barvni film, v katerem igra Elliot Gould in Trevor Howard.

Finice 10.00–11.30 matineeja «Tarzan e il safari perduto». Barvni film.

Finice 15.30 «Tommy». Barvni film. Igrajo Oliver Reed, Ann Margaret, Elton John, Jack Nicholson in drugi.

Fien 14.30 «Il fantasma del pirata Barbarossa». Barvni risan film Walter Disneya.

Ritz 15.00 «Giubbe rosse». Barvni film, v katerem igra Fabio Testi in Renato Cestie.

Aurora 16.00 «Il lumacone». Barvni film, v katerem igrajo Agostina Belli, Turi Ferro in Ninetto Davoli.

Capitol 15.00 «La preda». Barvni film, v katerem igra Zeudi Araya. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Cristallo 15.45 «Paolo Barca maestro elementare praticamente nudista». Barvni film z Renato Pozzetto. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Impero 16.00 «Arrivano Joe e Margherita». Barvni zabavni film. Igra K. Lavandini.

Filodrammatico 15.00 «Infedelmte vostra: Celestina tuttofare». Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Moderno 15.30 «Piedone a Hong Kong». Bud Spencer. Barvni film.

Ideale 15.00 «Sutjeska» (La quinta armata rossa). Barvni jugoslov

S SEJE KONZULTE ZA VZHODNI KRAS

Nova zavlčevanja glede sklicanja zborovanja o zaporu za mladoletne

Konzulta še ni sklicala javnega zborovanja, ker so občinski odborniki odklonili svojo prisotnost

Rajonska konzulta za vzhodni Kras je na svoji predsednični seji obravnavala vrsto vprašanj, ki zadevajo področje od Opčin do Bazovice. Na dnevnem redu so bile, kot običajno, prošnje za gradbeno dovoljenja, o katerih je poročal predsednik komisije Cordoli, ter druga vprašanja, najbolj živo razpravo pa je še enkrat izzvalo sklicanje javnega zborovanja o vprašanju zaporu za mladoletne v Padričah, ki ga je zahtevalo prebivalstvo Padrič, Gropade, Bazovice in Trebč, da pred letom dni in za katero se je konzulta, sicer precejšnjo zamudo, že obvezala, a ga še ni izvedla.

Vsa zadeva se že dolgo vleče in še vedno ni videti prave rešitve. Pred nedavnim so se predstavniki krajevnih organizacij omenjenih vasi sestali s predsednikom konzulte ter predstavili njene prve komisije. Ob tej priložnosti so se okvirno dogovorili, da bi moralo do začetka javnega zborovanja priti 7. maja, če bodo seveda občinski upravitelji, ki naj bi se po zahtevi krajevnega prebivalstva zborovanja udeležili in dali svoj odgovor ter stališča glede vprašanja zaporu za mladoletne in drugih problemov, ki so s tem posredno povezani, v to pristali. Določeni datum je sel gladko mimo, kar pomeni, da občinski upravitelji niso v to pristali. To je na seji povedal predsednik konzulte dr. Zamarchi, ki je obenem s tem seznanil vse organizacije, ki so zborovanje zahtevale. Občinski odborniki so se namreč v odgovoru predsedniku konzulte sklicevali na predstavniki konzulte sklicevali na dejstvo, da smo že v predvolilnem vzdušju in da bi javno zborovanje njihovo prisotnostjo zadobilo preveč političen «kampanjski» značaj. Predsednik je zato predlagal, da bi zborovanje odložili do zaključka volitev. V tem času pa bi zborovanje lahko bolje pripravili in tudi sami občinski odborniki bi imeli več časa na razpolago za proučitev dokumenta, ki ga je prebivalstvo stih vasi izdelalo, ter za formuliranje predlogov na podlagi tega dokumenta.

Kakšen bo odgovor prizadetega prebivalstva na ta ponoven primer zavlčevanja njihove zahteve, bomo videli v tork, ko se bodo predstavniki krajevnih organizacij spet sestali. Glede odgovora, ki so ga o tem dali na predsedničnem sestanku konzulte komunistični in socialistični svetovanci, pa je bil oster in

ZVEZA SOCIALISTIČNE MLADINE — KOMEN

vabi na večer ljudskih plešev in pesmi, ki bo v komenski kinodvorani v nedeljo, 25. maja, ob 17. uri.

Nastopajo:

- Tržaška folklorna skupina «Stu ledi».
- Mladinski pevski zbor «Rdeča zvezda» iz Saleza.
- Boljunski tamburaši.

NOVA ESCORT 900 FORD

nuova concessionaria **Ford** ulica caboto, 24 trst izložba ulica s. francesco 11

kako si razložimo TOLIKŠEN USPEH?

majhna kubatura motorja zmerne poraba goriva omejeno razvrednotenje poenostavljeno vzdrževanje

in CENA od 1.624.000 LIR brez I.V.A.

PO PRVIH TREH USPEŠNIH PRIREDITVAH

Četrta pokrajinska razstava vin bo od 18. do 20. julija v Miljah

Razstavili bodo 36 hl najboljših vin v vsega področja pokrajine

Po prvih treh vedno uspešnejših, tako po kakovosti razstavljenega pridelka, po naraščajočem številu razstavljalcev in po zanimanju obiskovalcev, priredi letos pokrajinska uprava četrto pokrajinsko razstavo vina.

Na dveh sestankih koordinacijskega odbora, ki mu je predsedoval pokrajinski odbornik Lucijan Volk in so se ju udeležili prireditelji občinskih in krajevnih vinskih razstav ter predstavniki pokrajinske turistične ustanove, avtonomne letovisniške ustanove iz Milj in pokrajinskega kmetijskega nedzornišva, so se dogovorili, da bo letošnja pokrajinska razstava vina v Miljah v dneih 18., 19. in 20. julija. Kot običajno bodo prireditelji

posameznih občinskih razstav pot skrbeli za prevzem vina v svoji občini, po možnosti od nagrajenec na svojih razstavah, in sicer po 6 hl, tako da bo skupno razstavljeno na pokrajinski razstavi 36 hl vina v vsega področja pokrajine. Glavno organizacijsko delo (shranjevanje, usklajevanje, kioski, osebje za prodajo itd.) prevzame kot vsako leto občina, kjer bo razstava, kar je zagotovil miljski odbornik za turizem Donadel, ki je bil prisoten skupaj s predstavnikom miljskih vinogradnikov in predsednikom avtonomne letovisniške ustanove. Pokrajina bo seveda prevzela vse stroške.

Spored letošnje prireditve predvideva otvoritev razstave v petek, 18. julija, popoldne z nastopom krajevnih godbe. V soboto bo poleg pokušnje vina v občinski sejni dvorani okrogla miza «kmetijstvu in okolju», nastop folklornih skupin in ples. V nedeljo se bo razstava zaključila z nagrajevanjem, kulturnim programom in plesom.

Glede na dosedanje pozitivne izkušnje, ki so dokazale koristnost te manifestacije na pokrajinski ravni, tako z gledišča sodelovanja med krajevnimi upravami, kot tudi z namenjenosti vseh zanimanja in priznanja za delo krajevnih vinogradnikov, je pričakovati, da bo letošnja, četrta razstava vin tržaške pokrajine, potrdila in še povečala uspeh dosedanjih in prispe-

Renata Milkoviča iz Trebč so pospremili na zadnji poti

Smrtna koša je spet neusmiljeno posegla v trebčanske vrste. V ponedeljek je vsa vas globoko ganjena pospremila k večnemu počitku Renata Milkoviča, ki se je teden dni prej hudo ponesrečil med delom, ko ga je najbrž obšla nenadna slabost in je z glavo močno udaril ob pod. Vsi so upali, da si bo od hudega udara opomogel, a žal je bila vsa zdravniška pomoč zaman.

Renatova nesreča je močno odjeknila med vaščani in vsemi, ki so ga poznali, zato pa je nenadna vest o njenih tragičnih posledicah še stopnjevala v ljudeh globoko in priz-

Najbolj pretresljivo ob tej tragični usodi, ki je doletela Renata, je to, da zapušča ženo Cvetko s štirimi otroki, 16-letnim Angelom, 14-letno Franko, 10-letnim Mirkom in komaj 4 leta staro Marino. Po trti družini naše globoko sožalje, Renatu pa, da bi mu bila lahka domača gruda.

Darovi in prispevki

ZA SPOMENIK PADLIM V NOB V KRIZU
Josip Cuk (Prosek) 5.000 lir, Justo Busetti (Nabrežina) 5.000 lir, Srečko Orel (Prosek) 10.000 lir, Slavko Peric (Križ - pekarna) 7.000 lir, Danilo Guštinčič (Križ - pekarna) 20.000 lir, Levko Frankovič (Nabrežina) 20.000 lir. Namesto cvetja na grob pok. Marije Lehner daruje družina Jerič Komen 3.500 lir.

ZA POSTAVITEV SPOMENIKA PADLIM V NOB IN REPNICA, BRIŠČOV IN SAMATORCE
Iz Devinskega so prispevali: Ivan Štoka 5.000 lir, Leopold Vatovac 5.000 lir, Srečko Sedmak 5.000 lir, Srečko Orel 5.000 lir, Gino Lazzarini 2.000 lir, Bruno Rebuta 5.000 lir in Vladi Pertot 5.000 lir.

Dr. Drago Martelanc daruje 20.000 lir za TPPZ.
Družina Nabergoj (Prosek 108) daruje 5.000 lir za Slovenski dijaški dom v Trstu.

Ob priliki razstave slikarjev-amarterjev darujeta Stanko Zerjal 5.000 lir za dolinsko fantovsko in Mirko Hrvatič 5.000 lir za PD V. Vodnik. Namesto cvetja na grob šantli Viktoriji Ravbar darujeta Marta in Celeste 2.500 lir za SD Polet in 2.500 lir za PD Tabor.

Namesto cvetja na grob Justa Terčona daruje družina Pregarc 5 tisoč lir za Dijaško matico.
Namesto cvetja na grob tete Viktorije Ravbar darujeta Dragica in Peter Ravbar 5.000 lir za SD Polet. Stanko Gerlanec daruje 5.000 lir za vzdrževanje spomenika na Kontovelu.

V počastitev spomina Justa Terčona iz Slivnega daruje Ema Tomažič 5.000 lir za Sentjabsko kulturno društvo in 5.000 lir za Dijaško matico. V isti namen darujeta Sonja in Just Colja 5.000 lir za Sentjabsko kulturno društvo in 5 tisoč lir za PD Sokol iz Nabrežine, Tončka in Emil Colja 5.000 lir za PD Sokol. V spomin na Marčinega očeta Justa Terčona darujejo za Sentjabsko kulturno društvo: Ivanka Colja 3.000 lir, Olga in Berio Franza 5.000 lir.

Ker se ni mogla udeležiti prvomajskih proslav daruje Marija Eler Glavič 5.000 lir za dijaško obmejno srečanje Primorske, ki ga organizira licej «F. Prešeren».

Namesto cvetja na grob Lina Cukar darujeta Mira in Ignacij Ota 5

vala k nadaljnjemu uveljavljanju pristnih domačih pridelkov, pa tudi k načrtnejšemu zanimanju javnih ustanov za vprašanja domačega vinogradništva in kmetijstva sploh.

OBVESTILO KMEČKE ZVEZE

Tajništvo Kmečke zveze obvešča svoje člane, ki obdelujejo s stroji svoja posestva in so po posredovanju UMA prejeli v letu 1974 določene količine goriva po znižani ceni, da morajo nepreklicno do 30. junija letos predložiti na pristojni urad izjavo, v kateri navajajo količino porabljenega goriva in kmečko dejavnost, za katero so to gorivo porabili.

FRANCA VALENČIČA NI VEČ MED NAMI

Tov. Franca Valenčiča ni več. Po večletnem trpljenju je podlegel dolgi bolezni. V sredo, 7. t.m., smo pokojnika poleg sorodnikov številni znanci in tovariši spremenili na zadnji poti iz mrtvašnice tržaške bolnišnice na pokopališče.

Pokojni Franc se je rodil leta 1899 v Podbežah pri Podgradu. Leta 1922 se je preselil v Trst. Kot delavec se je izmenoma zaposloval po raznih tovarnah, najdlje pa je bil v tovarni «OMSA». Od leta 1952 je bil invalidski upokojenec.

Z družino se je naselil v Rojano. V zakonu so se mu rodili trije otroci, od teh je zadnji umrl kmalu po rojstvu.

Pokojni Franc je bil zaveden in napreden slovenski delavec, stalen član Primorskega dnevnika. Kljub mučni bolezni je sledil političnim dogodkom in borbi za uveljavitev resnične enakopravnosti naše slovenske manjšine.

Sorodniki aktivistke Zore Perellove, pri katerih je Zorka ob aretaciji tudi ilegalno stanovala v Rojano, so januarja 1944 povezali z OF ob zakonca Valenčičeva.

Ob taktat je postala žena Marija aktivna članica krajevnega odbora OF za Rojan-center. Od julija 1944 pa je tudi 15-letna hčerka Marta obiskovala ilegalno slovensko šolo v Rojano in sodelovala pri dostavljanju ilegalne literature na razne javke

Seja upravnega odbora kmečke blagajne

Včeraj se je na seježu v Trstu sestel upravni svet Vzajemne pokrajinske bolniške blagajne za neposredne obdelovalce, ki je obravnaval med drugim tudi obratun za poslovno dobo 1974. Na seji, ki je bila pod vodstvom predsednika Dušana Kodriča, so svetovalci soglasno odobrili, po predsedniškem poročilu in po obširni razpravi, v katero so posegli vsi prisotni, obratun za lanskoletno delovanje.

Registriran prenos koprsk televizije s proslave v Sarajevu

Drevi ob 21. uri bo koprška barva televizija prenašala registriran koncert, ki ga je na predvečer dneva zmage posnela v Sarajevu jugoslovanska televizija. Na močniji prireditvi je kot znano nastopil Tržaški partizanski pevski zbor pod vodstvom Oskarja Kjudra, ki je v spletu borbenih pesmi jugoslovanskih narodov doživel izreden uspeh.

Mali oglasi

VSA ZAVAROVANJA — nezgodno — življenjsko — požar — avto in ostala vam nudi SVAB C. - AGENCIJA GENERALI Opčine, Ul. Salici 1, tel. 211-489.

AUTOSALONE TRIESTE — CARLI VIRGILIO — 126 73, 127 74, 128 74, 1500 C 66, 124 coupé 5 m 68, 650 coupé 70, A 112 74, Citroen 1000 75, Fulvia coupé 67, 125 68, Opel 1000 tam, 70 in drugih 20 avtomobilov vseh vrst na ogled v Ul. Giu. lia 10 in Ul. Cologna 7.

«CITROEN» — mehanična delavnica Cavalli, tudi drugih avtomobilov v Ul. Rittmayer 4/a.

AUTOSALONE FIAT, Ul. di Roiano 6 — ZACCARIA. Prodaja novih in izbranih rabljenih avtomobilov: 500 '65, '68; 126 '73; 127 '71; 128 '70; 128 familiare; 125 '72; 124 coupé '72; 128 coupé nov s popustom, še neregistriran; porsche 911 T '70; dolgoročno plačilo na obroke. Odprto ob praznikih. Tel. 413337.

OSMICA

Včeraj je odprl osmico v Dolini štev. 112 Josip Sancin po domače «Sarnek». Toči odlično belo in črno vino.

OSMICA

Anton Furlan na Greti štev. 36 (pri «Sandroti») odpre danes osmico, kjer toči pristno belo in črno vino.

Previdenza e Sicurtà

Società Mutua di Assicurazione e di Riassicurazione

Obveščamo cenjene zavarovance in kliente, da smo se preselili v Ul. Cicerone 8 - pritličje. Tel. štev. 61789.

Uradne ure: 8.30 — 12.30
15.30 — 19.30

Generalni agent EDI PRELEC

KMEČKA IN OBRTNIŠKA POSOJILNICA V NABREŽINI

Tel. 200186

- sprejema hranilne vloge in
- nudi posojila po ugodnih obrestnih merah

NUDI VSE BANČNE USLUGE

sveže pražena kava = prihranek

Sveže pražena kava pomeni prihranek, ker da več škodljivih okusnih dišečih kave.

CREMCAFFÈ praži kavo vsak dan in jo sproti vsak dan dostavlja CREMCAFFÈ. Vam daje vedno vse najboljše

PRIMO ROVIS

Največja izbira surove in pražene kave v Trstu po najugodnejših cenah
DEGUSTACIJA: TRG CARLO GOLDONI 10 • Telefoni 793.735 • 750.575
PRAŽARNA: UL. PIGAFETTA 6/1 • Tel. 820.747 • Industrijska cone
PUNTO FRANCO VECCHIO Skladišče 10 • Tel. 29.210

«AUTOAGENZIA CLAUDIO»

ULICA GEPPA 8 - TELEFON 62-640

ZASTOPNIK

ŠKODA

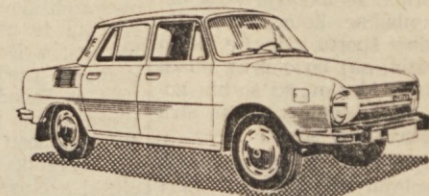
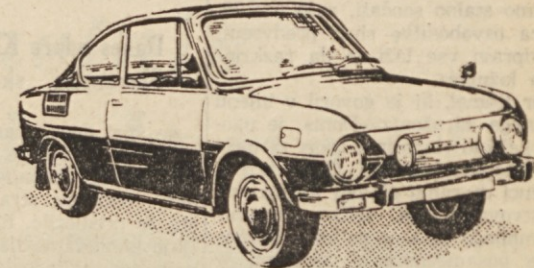
mopedi NEGRINI

ZA TRST IN POKRAJINO

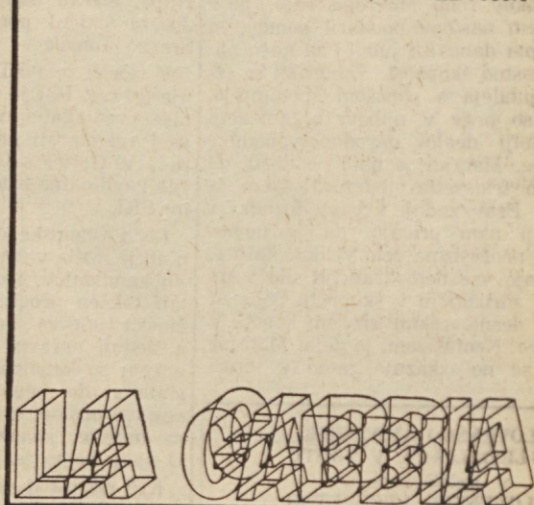
Modeli ŠKODA 74/75:
100 — 100 L — 110 L
110 R COUPE

■ TAKOJŠNJA DOBAVA

■ RAZSTAVA NAJNOVEJSIH MODELOV

LA GABBIA - VIALE XX SETTEMBRE, 36 - TEL. 793910

ULICA SETTEFONTANE, 62 — TEL. 772731 — TRST

ZERIAL

LA GABBIA - VIALE XX SETTEMBRE, 36 - TEL. 793910

ZERIAL

ULICA MADONNINA, 18 — TELEFON 794064

ZERIAL

SALVARANI — UL. S. FRANCESCO, 11 — TEL. 69220

Stalno slovensko gledališče — TRST
KRSTNA UPORIZITEV
V počastitev 30-LETNICE OSVOBODITVE

RIŽARNA

(dokumentarna drama)

Dokumentarno gradivo:
Besedilo: ALBIN BUBNIČ
FILIBERT BENEDETIČ
MIROSLAV KOSUTA
Režija: JOŽE BABIČ
MARIO URŠIČ
Scena: KLAVDIJ PALČIČ
Glasba: ALEKSANDER VODOPIVEC
Kostumi: MARIJA VIDAU

Nastopa ves ansambel Stalnega slovenskega gledališča, pomnožen s gosti in sodelavci Slovenskega gledališča iz Trsta. Sodeluje tudi moški pevski zbor »Tabor« iz Opčin pod vodstvom dirigenta Svetka Grgiča.

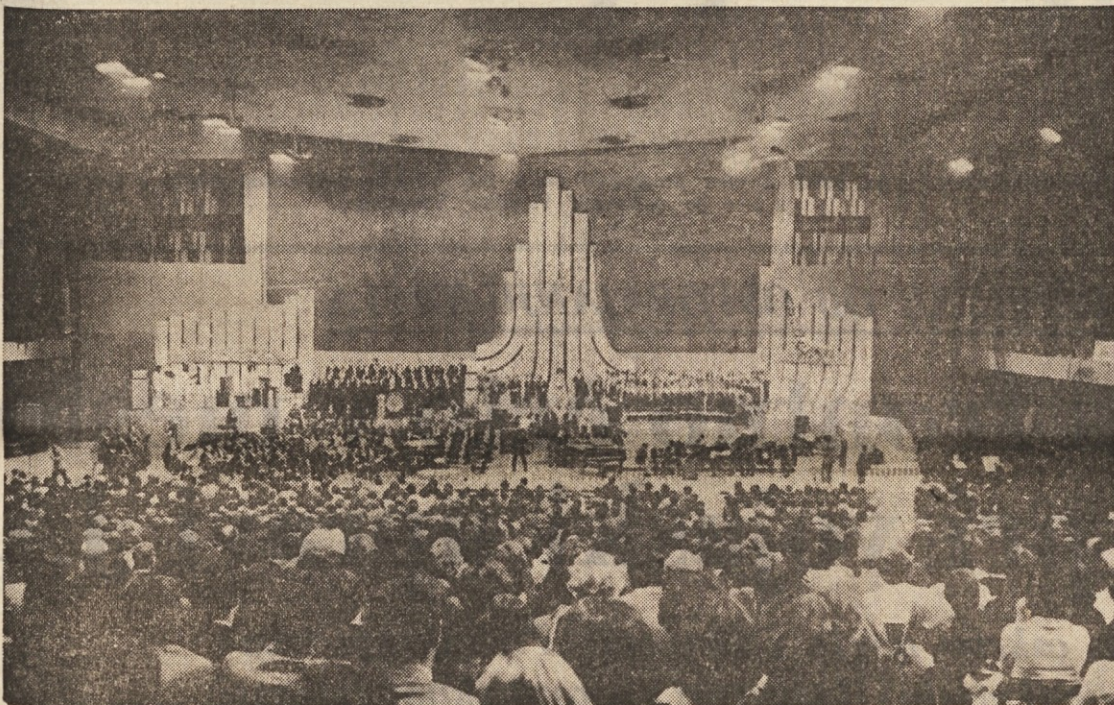
Svečana premiera bo v ponedeljek, 26. maja 1975, ob 20.30 v KULTURNEM DOMU

Slovenska kulturna javnost v Trstu z velikim zanimanjem pričakuje zadnjo premiero letošnje gledališke sezone: RIŽARNO. Občudovanja vredna vztrajnost Albina Bubniča, novinarja Primorskega dnevnika, ki se je ves posvetil odkrivanju resnice o zloglasni »Rižarni«, je spodbudila dramaturgijo Stalnega slovenskega gledališča v Trstu, da namesto običajnega recitativa ob spominskih svečanostih, preoblikuje dragocene izvirne dokumente v samostojno dramsko delo. Že pred meseci se je sestala ekipa in si začrtala delovni program ter razdelila delo po sektorjih. Na velikem odru Kulturnega doma potekajo mrzlične priprave v zapletenem postopku, ki spremlja uresničitev tega gledališkega projekta, ki sodi med najzahtevnejše v zadnjih sezonah. Že prvi odmevi priprav so pritegnili pozornost rednih spremljevalcev tržaškega kulturnega delovanja, kar potrjuje vabila na televizijski prenos in gostovanje v festivalnem auditoriju »Križanke« v Ljubljani.

VTISI Z GOSTOVANJA TRŽAŠKEGA PARTIZANSKEGA ZBORA

Sarajevska »Skenderija« v osvobodilnem navdušenju

Nasi pevci so sprožili val navdušenja že s samo prisotnostjo, s pesmijo pa še bolj

Pogled v dvorano Skenderije v Sarajevu med koncertnim nastopom za 30-letnico osvoboditve

V četrtek, 8. maja t.l. so v Sarajevu izredno slovesno in na svojstven način proslavili 30. obletnico zmage nad nacifasizmom. Na slovesni akademiji, ki jo je priredila Jugoslovanska radio-televizija v veliki dvorani Skenderija, so sodelovali številni pevski zbori, oktetni in solisti, glasbeni ansambli, folklorne skupine in dramski umetniki iz vseh jugoslovanskih republik in med njimi tudi naš Tržaški partizanski pevski zbor, ki ga vodi Oskar Kjuder. To je bila zares močnata kulturna manifestacija.

Za člane Tržaškega partizanskega pevskega zbora je bilo gostovanje v Sarajevu pravo presenečenje. Sicer se je že dolgo povsem jasno, kakšna bo prireditelju. Šele po prihodu na sam kraj nam je bilo jasno za kaj gre, šele tedaj smo tudi izvedeli, da bodo na akademiji nastopale številne skupine in solisti iz Beograda, Zagreba, Ljubljane, Sarajeva, Skopja, Titograda, Prištine, Novoga Sada, iz nekaterih drugih manjših mest in med vsemi temi tudi naš Tržaški partizanski pevski zbor.

Člani Tržaškega partizanskega pevskega zbora so odšli na dolgo pot na predvečer prireditve. Z Brnika so se odpeljali z dvema letaloma (s katrima so se isti dan vrnili). Rečeno je bilo, da bo že v jutranjih urah vaja v Skenderiji. Toda, ker dvorana, ki služi tudi v športne namene, se ni bila narejena, je bila vaja odložena na popoldne, zato so gostilje poskrbeli za organiziran ogled mestnih zanimivosti.

Končno se je začela vaja. Potekala je v najlepšem redu in brez najmanjših nervoz. Nasi pevci, in godbeniki in recitatorji Julij Guštin in Piero Panizon so nestrpno čakali, kdaj bodo prišli na vrsto. Na njihovih obrazih se je opazila zaskrbljenost in tudi nekolikšna utrujenost (zaradi nespanske noči). Toda ko je glavni režiser dal znamenje za nastop, je izginila zaskrbljenost in tudi utrujenost. Vaja je povsem uspešna, kar je potrdil tudi sproščen aplavz ostalih nastopajočih. Tudi režiser je bil vidno zadovoljen. V svoji redkobesednosti je rekel: »Impresivno!«

Po vaji so se pevci ponovno razšli po mestu. Nekateri so stikali za raznimi zanimivostmi, drugi pa so nakupovali spominkke, starejši pevci pa so posedali v bližnjih lokalih, zavedajoč se zahtevne naloge, ki jih čaka.

Medtem se je pred Skenderijo začela zbirati množica. Ničje se

ni prerival, saj so že vsi imeli vstopnice. Nabavili so si jih na delovnih mestih in v šolah. Začetek prireditve so naznanile fanfare. Melodija znanega napelava »Vzhod in Zahod se budi, drami se Sever in Jug« je nadvse močno in svečano zadonela po dvorani z nad 7.000 sedeži. Buren aplavz množice poslušalcev je začel slovesnosti še bolj podkrepil. Oglasili so se radijski napovedovalci, ki so govorili o vojni, o okupaciji dežele, o pobežu bivšega kralja in gospode iz Jugoslavije ter o množičnem uporu ljudstva, dramski umetniki so recitali čudovite stih, ki poveljujejo bodi za svobodo, za svetlejšo prihodnost jugoslovanskih narodov in vsega človeštva in za mir v svetu, zadoneli so otonni napeli črnogorskih pastirjev, srbskih in slavonskih seljakov, Istranov, Dalmatincev in Makedoncev. Še preden so se druge strani močnega priroščila dvignila uporna in ponosna partizanska pesem, ki se je prepletala z recitacijskim izborom, z raznimi vojnimi progami in izjavami državnikov, voditeljev upora in tudi okupatorjev samih. Preteljivo je odjeknil glas špikerja, ki je govoril o uničenju, ki ga je povzročila neizživana vojna, o izgubah, ki so jih utrpeli razni narodi: Sovjetska zveza je izgubila 20 milijonov ljudi, Poljska 10 milijonov, Jugoslavija 1.700.000 ljudi, to je preko 11 odst. celotnega prebivalstva. Padlo je 305.000 borcev Jugoslovanske ljudske armade in partizanskih odredov NOV. In že se je na drugem koncu odra ogledil zbor žena: »Mi smo vojna novog kova, hrabra, da nas Leninova; mi čakali nismo, da nas drugi oslobode...« in nato: »Proži se Tito, kad češ u Rusijo — po zdravni nam Črvenu armijo; pozdravi je i ovako reči: borimo se trideset šest mesece; partizani, ne bojte se više, tako nam se iz Rusije piše!« Ob besedi Tito je dvorana vzkripla, množica je preglasila špikerja in recitatorja. In zopet se od drugod oglasil glas: »Sloj, fašisto, kudi si poš? Zapamti češ gdje si doš! Ovo nije Vencija, nego dična Dalmacija!«

Ves ta govorniki program se je odvijal ob spremljavi melodij, zdaj borbenih, zdaj narodnih, zdaj v izvedbi zborov, zdaj orkestrorv ali pa tipičnih arhaičnih instrumentov. Še eno poglavje iz recitativa je bilo izredno zanimivo, to je tisto, ki se nanaša na italijansko odpravo. Med drugim pravi: Giba: Ničje odpora proti fašističnemu režimu v Italiji se je začelo že ob

samem prihodu Mussolinija na oblast. Širši razmah je to gibanje dobilo septembra 1943. Vidno vlogo pri organizaciji in vodenju tega gibanja je imela komunistična partija Italije. Navajanju vseh teh podatkov je sledila znana italijanska pesem »Bella ciao«.

Ko je spored »prešel« na slovenska tla, se je najprej oglasila koroska pesem »Kje so tiste stezice«, kateri je sledila še druga in nato ponosna slovenska partizanska pesem v izvedbi Koroskega oktetja iz Ljubljane. In že smo bili na Primorskem... Julij Guštin je začel svoj recital. Še beseda »Primorci« je sprožila buren aplavz, ki se je stopnjeval ob nastopu partizanskega zbora. Nastalo je nepopisno vznemirje. Pesem, glasba, recitacije so se prepletale ob močnem skandiranju, ki se ni poleglo niti potem, ko je zbor končal svoj vlog in se je spored »prešel« v Makedonci. Lahko rečemo, da so bile prav te točke celotnega programa deležne največjega odobravanja. Po vsej pravici lahko še enkrat zapisemo, da je Tržaški partizanski pevski zbor dosegel svoj cilj.

M. K.

DAN

»Kri Bambergovih« v SAG

Gostuje italijanska amaterska skupina »Centro italiano ricerche teatrali«

Jutri, 18. maja in v torek, 19. maja bo gost Slovenskega amaterskega gledališča v Trstu »Centro italiano ricerche teatrali« (Italijanski center za gledališke raziskave) iz Trsta. Gre za prvo sodelovanje našega amaterskega gledališča s sorodno italijansko skupino, ki se je sicer ustanovila komaj v začetku letošnjega leta in deluje v treh različnih grupah zahtevno in sodobno. Skupina, ki jo vodi mladi režiser Marina Sossi, si prizadeva, da bi v delovnem okviru izzivala taka dela, ki utesnejo družbi in si je v zategnjenosti svojih odskri debut izvedbi farsa v dveh delih angleškega dramatika Johna Osborna »Kri Bambergovih«.

Nastop Johna Osborna v angleškem gledališču nedvomno predstavlja enega najzanimivejših pojavov v svetovnem gledališkem življenju. Svojo gledališko pot je pričel kot igralec. Leta 1957 so v

angleškem Royal Court Theatre uprizorili njegov dramski prvenec »Ozri se v gnevu«, ki je povzročil pravi prevrat v angleškem gledališču. Uspeh je dosegel predvsem zavoljo jezo besedujočega glavnega lika, Jimmyja Porterja. Kritiki pa so ob tem krstnem nastopu napisali, da gre za najpomembnejše delo, kar so jih v zadnjih dvajsetih letih videli v Londonu. Igra je prav gotovo vsebovala v sebi reformatorske kilice, kilice neke izpovedne osvete, ki je zajela tako imenovano »angry young«, »jezne mladenčice«, kot so to na priliko Pinter, Simpson, Arden, Wesker in drugi. Osbornova naslednja igra »Tukaj počiva George Dillon« ni poela enakega uspeha in tudi znameniti »Entertainer« (1957) navkljub prizadevanjem Laurencea Oliviera ni dosegel potrebne zlitosti v realističnem slogu napisane in po Brechtu vzorovane kabaretno dramaturške zasnove. Tudi z musicalom »The

World of Paul Slickey« (1959) ni imel veliko sreče, čeprav se v tem delu je kaže Osbornovo nagnjenje k odkriti satiri in farsu. Iz tega dramatičnega obdobja je farsa KRI BAMBERGOVIH nedvomno eno najboljših ali vsaj najbolj radikalno zasnovanih iger. Avtor se s paradoksnim pristopom loteva monarhije in politike na sploh, sama polemika pa večkrat zrkne pošteno komičnost. Njegove bodice letijo predvsem na malomeščane, na miselni ustroj neke družbe, ki jo napada z bleščicim in hitrim, spretno zasnovanim dialogom.

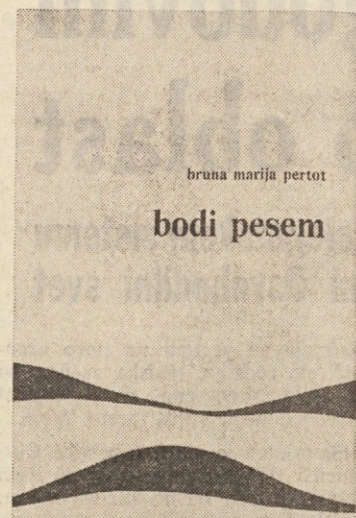
Kot že omenjeno, bo skupina »Centro italiano ricerche teatrali« iz Trsta predstavila to Osbornovo delo prvič v italijanski prostorih Slovenskega amaterskega gledališča jutri, ob 20.30, v dvorani PD »van Cankar« ter v torek, ob 20.30, v isti dvorani.

—rč.

BRUNA MARIJA PERTOT

Zbirka »Bodi pesem«

Lirsko jedro je razvidno, slog pre-mišljen, izraz preizkušen in tekoč

Na vsak način je nova zbirka Brune Pertot taka, da jo ljubitelji poezije z veseljem prebere: njeno lirsko jedro je razvidno, slog pre-mišljen, izraz preizkušen in tekoč. Kljub tematskim razlikam, ki so si pa zelo blizu, nas otoni podton v pesmih ves čas prepričuje, da gre za enovit osebnostni in ustvarjalni svet: tih, ker je introvertiran, iskren v idealizacijah, ki skušajo prekrivati tesnobo, obenem pa do najvišjih samozvesten glede lastnega ustvarjalnega dela (Ob zvokih vetra, Pesem o pesmi). Gotovo so to značilnosti, ki niso več običajne v sodobni literari.

Material, iz katerega je ta izrazito emocionalna lirika sestavljena, je iz vsakdanjega sveta, opazno je primorsko obarvan, obenem pa še vedno zazrt v kmetstvo, kar skupaj z oblikovnimi prvini kaže na veliko navezanost pesnice na slovensko lirsko tradicijo. Tudi pojmovni svet je kar se da vezan na tradicionalne predstave: morje s prodom, vali in jadr, nad tem oblaki in sonce in nebo v razsežnostjo večnosti, pomlad je v zelenem dežju, s cvetjem in ptičami, jesen s sadjem, zima s snegom; pomladna ljubezen hoče iz osamljenega hrepenenja v razdajanje in dobra stara mama je zgarana in vsa poduhovljena od svoje ljubezni.

Verzi Brune Pertot so osnovani na melodiki, in ta jih veže v zaključene lirске sklope, smotno neprepogosta je raba rim, predvsem pa so funkcionalno in precizno domišljeni vstopi in končni verzovi.

Torej vse urejeno po utrjenih, tradicionalnih pravilih, vse skladno: življenjske vrednote in upesnitveni videz, tako da bi lahko ves ta lirski svet učinkoval tudi izrabljeno, anahronistično. Vendar ne — za tem hote zakroženim svetom je vendarle čuti nemir, tesnoba, strah, »ker je vse/drobljivo in prozorno«. Pesnica se obda s poudarjeno zvestim psom (Prijetelju), z otrokom se pogovarja o smrti in ga prepričuje, da smrti ni, ljubezen je daljna in zato obstojna, večna in čista, stara mati pričuje o tem, da je vsak človeško trpljenje smotno in po plačano z zadostnim, pesniški poklic je emanacija vesoljnega reda, odsev absolutnega. Ali pa je to samo negativ, ščitna projekcija sveta, kot bi moral biti, da si človek zavaruje svojo ranljivo notranjo trdnost? Kakorkoli, pesmi Brune Pertot nosijo v sebi podzmiromen videzom notranjo napečnost, ki ob prebiranju zabrin: niso genialne ali izjemne v sodobni slovenski literari, kot jih je prva kritična reakcija označila, ampak pošteno pesniško delo.

Posebej pa velja opozoriti na še eno prvinno te zbirke, za katero mislimo, da bi znala biti še zelo plodna in uspešna v pesničnem razvoju: mislimo namreč na igrivo predajanje fantazij in predmetom samim, kar se kaže n. pr.

DAN

M. K.

v Slovesu poletja (str. 16), predvsem pa v Dartum ti pesem:

Moj dom
je svetel otok,
ki ga osvaja mesečina.
In da sva skupaj,
skupaj zdaj,
bila bi srečna:
dva delfina,
ki se iskreča
vračata z vrta
morja
in vodita s seboj
ves vonj koralov
in cvetni prah
odprtih školj
in pljusketna
v loku
nad valove,
ko se zahče jima
do neba.

Škoda je, da takih trenutkov sprostitve ni v knjigi še več. Prav tako pa pogrešamo v zbirki še vsaj nekatere od pesmi, ki jih je objavila antologija tržaških pisateljev Rusi most. vsaj Pesem nunci bi zaradi svojih kvalitet nikakor ne smela manjkati v zbirki, ki zajema iz ustvarjenega dela enajstih let, to je vse po prvi zbirki Moja pomlad.

Sicer je zbirka BODI PESEM lepo urejena, predvsem so dobro izbrani vodilni verz, ki uvajajo posamezne razdelke. Spretno besedo, precej obsežno, je prispevala Zora Tavčar, pogrešamo pa nekaj osnovnih bio-bibliografskih podatkov o avtorici. Oprema Edvarda Žerjela je skrbna in se prilaga krhki lirski snovi predvsem na platnicah, medrazdelčni grafični elementi pa učinkujejo preveč sentimentalno in bi bilo verjetno bolj, ko bi oblikovalce uporabili le likovne elemente s platnic. Prav tako je glede na bogato notranjo grafično ureditev nesmotno, da ni vsaka pesem, tudi če je povezana v ciklus, na svoji strani; knjiga bi se zaradi tega zelo malo povečala, pesmi bi pa bile tako bolj »čitljive«.

Knjigo, ki vsebuje 39 pesmi, je izdala revija Mladika v letošnjem aprilu.

MARKO KRAVOS

PO STO LETIH OD KLUČA DO CHIAVE

Viene letto ed approvato il P. V. della tornata 16 corrente.

Esprimendo i dovuti ringraziamenti al sig. Dr. Nicolich per la zelante sua operosità spiegata nella dirigenza dei lavori nella cucina e lavanderia dell'ospitale civico si approvano suppletivamente alcune disposizioni d'urgenza da esso date allo scopo di trarre tutto il profitto possibile dagli apparati a vapore.

Assess. Wallop. Riprodotto l'oggetto della copertura di un tratto del torrente Kluc, avvertendo essere rimaste prive di effetto le pratiche per contribuzioni volontarie da canto di privati; ed espone le condizioni alle quali taluno ne assumerebbe l'impresa a prezzo minore del fabbisogno, ma sempre eccedente i fondi a ciò preventivati, in qual caso però la cifra

Ad istanza dei delegati di Greta appoggiata dal relatore, viene accordato il dispendio per la costruzione di un pozzo, da scavarsi sopra terreno che viene ceduto gratuitamente.

Sulla domanda per regolazione della via lungo i fondi Preinich, fino alla casa Eichhoff, viene autorizzato il relatore al preventivo dispendio a condizione però che l'Azienda assicuratrice proceda alla demarcazione dei suoi fondi, in modo da prevenire arbitrari ed irregolari movimenti dei ruotabili.

In vista del considerevole ribasso ottenutosi all'asta per la copertura del torrente »Kluc«, ed interessando che il lavoro venga eseguito secondo i patti

Tombola — acquisto di cartelle

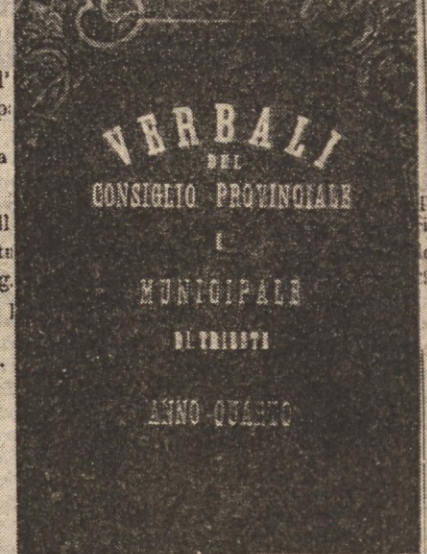
Torrente Kluc — sostituzione d' prestata dall'imprenditore p

Trichina spirale — vedi annona

Torrente Staribreck in Guardell versati cittadini per la coperta sollicitatoria Pascotini, pag. sullo stadio della pendenza, p

Torrenti Kluc e Martesin — V.

delle conferenze commissionari dei torrenti Kluc e Martesin.

Torrente Kluc — copertura pag. 1 zione di assistente per la sorveglianza per riannuncia i diritti di nizi per guasti ad uno stabile di domanda per approfondimento zione per lo studio sulla coste Martesin — interpellanza Pas marciapiedi, pag. 73.

Martesin e Kluc — V. Porto ma

Martesin e Kluc — V. Porto ma

Keller-perg de Barone annuncia avve dini di questo i. r. Dicastero prov

Kluc-torrente — appianamento di prete per asseriti danni in seguito alla medicino pag. 67; costruzione di co contro straripamenti pag. 106.

La proposta d'un decreto di mutuo elogi a A

gelo Bullo viene approvata dalla Delegazione, prendendo frattanto nota delle benemerenze degli impiegati che si cuparono dell'oggetto.

L'assessore Maria Big. Viene adottato di contributo per l'uso del pozzo, appartenente all'erario di finanza Kluc, per le persone ora idette alla fabbrica della nuova polveriera, e per quelle che saranno poi di presidio facel il Comune ne farà realmente uso colla metà delle spese conservazione del pozzo, le quali dovranno giustificarsi, vitandosi così la spesa ben maggiore per la costruzione un apposito pozzo.

Stel. stesso. Viene sollevato Bartolo Cosutta dall'annuale impresa del taglio degli ulivi selvatici alla costia di Santa Croce, ed adottato di eseprire altro incanto p ale impresa, a condizione però che se non si raggiungerà a cifra di L. 101 il Cosutta dovrà rimettere per un bienn istato mancherà a compilare la medesima istruzione

V. sedimi letinichi originali izdaj sej, ki jih je tržaška občina začela tiskati leta 1861, smo našli večkrat besedo Kluc. Nekaj primerov reproduciramo v sliki. Po sto in več letih beremo v nekem lokalnem dnevniku besedo prevedeno v Chiave. Naš starodavni Kluc, ki reže sredino mesta in ki se je spjal z morjem pri pomolu Kluc, bo pa za vedno ostal Kluc. — Josip Merku

MARIBORSKO KULTURNO PISMO

Ob proslavah 30-letnice osvoboditve v enem dnevu odprtih kar 7 razstav

OB RAZSTAVI EDVARDA ZAJCA V GALERII TOMMASEO

Umetnik in kompjuter

Razmah likovne umetnosti v Mariboru potrjuje izredno število razstav, ki se vrste v Umetnostni galeriji, v likovnih salonih, v šolah in v za to primernih prostorih knjigarn in bank. Priljubljenost teh razstav potrjuje izredno številen obisk, ne samo na otvoritvah razstav, ampak ves čas, dokler trajajo. Zaradi velikega zanimanja občinstva se mnogim razstavom celo podaljšuje rok. Ob proslavah 30-letnice osvoboditve, s katero je jubilejno povezana marsikatera naša kulturna dejavnost, se je celo dogodilo, da je bilo v Mariboru svečano odprtih kar sedem likovnih razstav v enem dnevu, kar se ne dogodi kar tako, niti v velebitnih evropskih in ameriških središčih.

Temeljna sekcija Društva slovenskih likovnih umetnikov Maribor je odprla v razstavnem salonu Rotovž društveno razstavo svojih članov, ki je postala vsakoletna tradicija ob počastitvi občinskega praznika. Letos pa so z njo počastili 30-letnico osvoboditve. Tako nudi letošnja razstava v glavnem prežer najnovejših umetniških del, ki so nastala v zadnjem obdobju. Razumljivo, da kot takšna, vsebinsko in tehnično ne more biti enovito uglasena. Je pa zato po svoje pestra in dinamična. Privlačna se posebej, ker prikazuje razvojno pot posameznega umetnika, katerega dela zasledujemo iz leta v leto.

S skupinskimi razstavami mariborski likovniki nastopajo z vidnimi uspehi tudi v drugih jugoslovanskih mestih v inozemstvu tako na švedskem, v obeh Nemčijah, v Madžarski, Avstriji in Angliji, posamezniki pa tudi v Italiji, Švici in Franciji. Prav bi bilo, da bi jim bilo skupinsko omogočeno predstaviti se tudi v Italiji, zlasti se v krajih kjer prebivajo Slovenci.

Likovna posebnost je razstava treh jubilarov-slikarjev. Ob svojih visokih življenjskih jubilejih so se v vseh prostorih Umetnostne galerije predstavili s stvaritvami, katere pomenijo v določenem smislu, tako za mariborsko likovno življenje, kot za posamezne razstavljavce, pravcato presenečenje.

Zanimiv podatek, ki marsikateremu tudi v Mariboru ni dovolj znan: vsi trije, Tošo Primožič, Remigij Bratož in Jože Polajenko, so svoječasno službovali v gledališču. Primožič in Polajenko kot tehnična šefa, scenografa in slikarja-izvajalca, Bratož kot violinski koncertni mojster. Četudi vsakega na svojem področju povezuje istovetna predanost gledališki muzi Taliji, se povsem razlikujejo po temperamentu in slikarskem izražanju. Tokrat jih povezujejo zgolj priateljstvo, življenjski jubilej in seveda, istovetna ljubezen do upodabljanja. Zdaj, ko so v pokolu, so se povsem posvetili svoji paleti, barvam in čopiču.

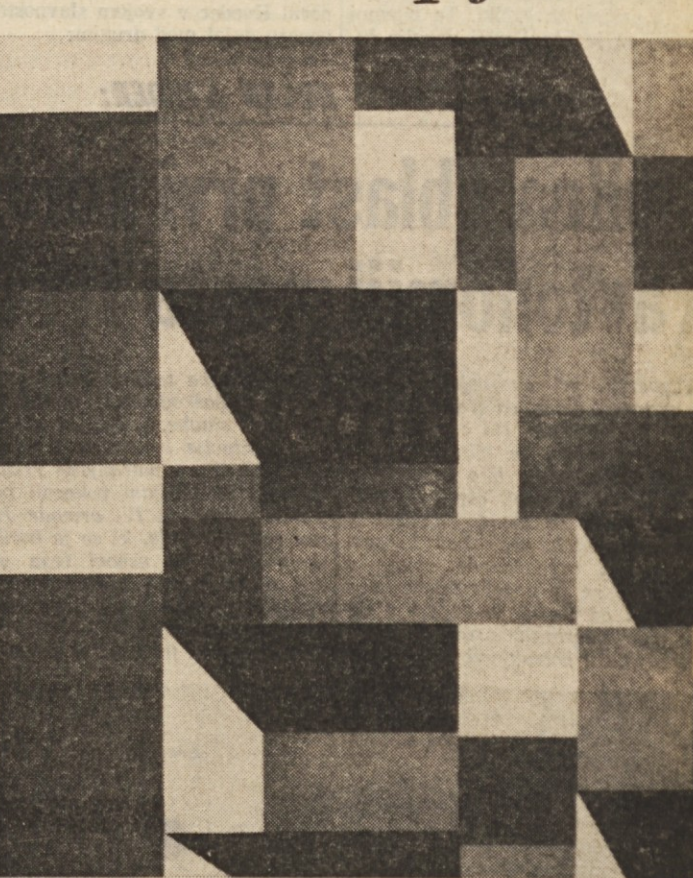
Najstarejši med njimi, petinšedemdesletni Tošo Primožič, v sportnem svetu znan tudi kot predvojni odlični jugoslovanski olimpijski telovadev in svetovni prvak na o-rodlju, se je predstavil s plodovito kolekcijo krajinskih podob iz Soške in Dravske doline.

Za razliko od njegovih izvrstnih portretov na istočasni društveni razstavi v salonu Rotovž, se je z enakostudijsko vnetostjo lotil upodabljanja narave. S poglobljenim študijem in monumentalno sproščeno razporeja barvne ploskve, ki mu jih pri upodabljanju narekujejo vremenske priliko in kar je za njim, umetnikovo dojemanje kolorita. S čustveno povezanostjo posreduje barvno in kompozicijsko impresivne podobe z veliko elementarno močjo. Prav dinamika gorskih masivov, ki tesnijo dolino in ki jih preseka struga bistrre reke ali potoka, tokrat Soče in Drave, so slikarjeva področja, izražena z vehementno oblikovalno roko.

Sedanja razstava Primožičevih podob so novost tako za ljubitelje njegove umetnosti, kot za umetnike samega, kajti njegovo ustvarjanje niotenje ga predstavlja v povsem novi luči. Z veseljem pričujemo nadaljnje izpeljave v smeri, v kateri je našel ploden in smiselni umetniški naravi adekvaten oblikovalni izraz.

Drugi sedemdesletni razstavljavec Remigij Bratož, slikar in karikatunist, se je za svoj jubilej predstavil zgolj kot karikatunist, vsem kot razstavlja na istočasni društveni

Kakor smo pred dnevi na kratko zabeležili, razstavlja v enem izmed tržaških središč in tudi bolj zahtevnih umetnostnih razstav, v galeriji »Tommaseo« v U. Canalicchio, tržaški likovnik Edvard Zajec, ki se tokrat predstavlja tržaškemu občinstvu tretjič. Prvič se je predstavil s samostojno razstavo v Trstu leta 1970 in sicer v galeriji »La Cappella«, naslednjega leta, 1971, pa so mu dali na voljo kar celo umetnostno galerijo palače Costanzi in je zato njegova tedanja razstava vzbudila precejšnje, rekli bi kar nenavadno veliko zanimanje, vendar pa ne toliko pri poprečnem ljubitelju umetnosti, kolikor pri umetnostnih strokovnjakih, umetnostnih teoretičih. To pa je tudi razumljivo, kajti Zajčeva dela, ki spadajo v zvrst najosodobnejše umetnosti, so le v le deloma podobna stvaritvam najosodobnejših likovnikov, kajti njihova zamisel in njihov nastanek je vse drugače pogojen, ker njegove grafike, ali njegova olja niso

plod trenutne umetnikove intuicije, njegovega trenutnega navdihnjenja ali sploh navdihnjenja, pač pa so plod umetnikove zamisli, njegove programacije ter so odlične dejavnosti računalnika, torej računskega stroja, ki točno odmerja dimenzije, razčlenitve, barve.

Težko je prikazati Zajčev koncept, Zajčev pogled na umetnost, ki se odpravlja klasičnemu ali če hočemo preprosto gledanju na likovno ustvarjalnost, na njeno vlogo in na njeno mesto v sedanjih konsumističnih družbi, čeprav bo mogoče glede tega z njim marsikdo soglasati, kdor o tem problemu poštno misli. Se težje pa bi bilo na kratko razčleniti njegovo koncept nastanka posamezne umetnine in njenega sporočila. Edvard Zajec se ne zadovolji z ustvaritvijo neke svoje slike, pač pa se posveča tudi metodiki umetnosti, in hoče umetnost preusmeriti, da bi naj ne bila le nekaj enkratnega.

(Nadaljevanje na 8. strani)

(Nadaljevanje na 8. strani)

PRICHEVANJA IN SPOMINI OB 30-LETNICI OSVOBODITVE

IZ SPOMINOV KOMISARJA KOMANDE MESTA TRSTA

Pobeg Collottijevim agentom iz stanovanja v Ul. sv. Nikolaja

Ko so jo peljali v Ul. Belosguardo, jim je ušla tudi kurirka Breda, gospodinja pa so odpeljali v Dachau, kjer je umrla

Bilo je jeseni 1944. Z Matevzem sva se ravno razpravljal po tržaskih ulicah z enega od nestetih sestankov, vsak na svoj dom. Med potjo sva razpravljala o položaju, ki je nastal v naših organizacijah po zadnjih aretacijah v mladinskih vrstah.

Tudi Matevžu je bilo znano, da me policija išče, ker me je nekdo izdal. Nisem pa vedel, katero od mojih ilegalnih stanovanj se ni kompromitiralo. Matevž me je prav resno opozoril, da nekateri moji naslovi niso več varni. Med temi je navedel tudi stanovanje v Ulici Sv. Nikolaja št. 34.

Moja zadržanja je bila toliko večja, ker se ugodnostim stanovanja v Ul. Sv. Nikolaja nisem mogel odpovedati. Objubil sem moji sicer, da bom njegovo opozorilo upošteval, a me je po slovesu vendarle vlekle tja, kjer je bila nastavljen past. Z vso opreznostjo sem se počasi odpravil na svoj dom, in stopil po stopnicah v drugo nadstropje. Ko pa sem odprl vrata, so se pojavili pred menoj trije policisti. Eden od njih mi je skočil za hrbet in zavpil: «Roke kvist!»

Resno in dovolj prisrebno sem opazoval položaj. Ker so bili vsi trije bolj drobne vrste, sem se opogumil in s svoje višine dostojanstveno in izzivno odvrnil, da se gospodje motijo. Z mirno gesto sem medtem, ko sem dvignil roge, vrgetel njih nemški časopis «Adria Zeitung», v katerem sem imel skriti dve okrožnici, eno Okrožnega komiteja za Trst in drugo Okrožnega odbora OP za Trst. Istodnevno sem potegnil iz žepa in pomolil policajem pod nos nemški dokument, na katerem je bil jasno vidno ponarejen pečat esosovskega orla.

Vsi trije so kar ostremi spričo moje drznosti in hladnokrvnosti in ko bi jih v tistem trenutku se nahuhrli v nemščini, bi verjetno kar klecnili na kolena pred menoj. Ker so videli mojo mirnost so celo svoje glave spravili v žep in se izgovarjali, da pač morajo napraviti svojo službeno dolžnost. Da bi zvedel, kaj in koliko vedo o meni, sem jih vprašal, če lahko govorim s komisarjem in ti čimprej. Imeli so ukaz, da mi tega ne smejo dovoliti. Na srečo je naša izkušena gospodinja pokvarila telefon, tako da policisti niso mogli stopiti v stik s svojim poveljstvom, s štabom Collottijevih band, kateri so pripadali.

Sveveda sem tudi do gospodinjice, s katero sva bila sicer prijatelja, moral hliniti moje nenavado zadržati in bi tudi tudi do nje čim bolj izkazoval. Kljub vsemu pa tisti nesrečni dokument s pečatom SS ni bil več v mojih rokah. Ko se je vzdignel nekoliko pomirilo je hotel starejši policaj spet brskati po moji osebnosti. Vprašal me je celo, če se morda jaz le ne imenujem Rado. Nekoliko hudomušno sem mu odgovoril, da Rado pomeni v italijanski «redek» in da jaz nisem samo redek, ampak tudi enkratni. Hotel sem mu sicer dati nekaj podatkov o sebi, da bi ga zmedel, vendar se nikakor nisem mogel spomniti mojega priimka, ki je bil zapisan na tistem nesrečnem dokumentu. Točne rojstne podatke, kakor tudi podatke starešev, sem izročil tehnični, ki je ponarejal dokumente. Točno sem vedel, da sem bil po imenu Franc, da sem bil rojen in pristojen vemo do interakcije nekje pri škofiji Loka in da se ne nameravam vrniti v Slovenijo, ko tam pač partizani. Vsega hudiča sem navajal in zavlačeval situacijo, vendar se nikakor nisem mogel spomniti tistega priimka, ki sem ga le na hitro prečital pred dnevi, ko sem dobil dokument in preden sem ga spravil v žep kot rešilni dokument. Kljub zvičanju ni uspelo niti to, da bi vsaj brigadir sam prebral moj priimek, da bi tako iz njegovih ust izvedel kdo pravzaprav sem.

Tesno mi je začelo postajati, ko sem se spomnil na Matevžovo svarilo. Vedel sem, da sem ga polomil, toda obkroževanje moje usode ne bi nič pomagalo. Na mojo prošnjo mi je brigadir čopar naredil dovolj, da se grem okopat v kopalnico. Kako srečno bi bil, če bi se lahko kar z vodo spustil skozi sanitarne naprave. V kopalnici sem celo pripravil vrh iz rjuh, da bi se spustil na dvorišče, prav tedaj pa se je na tistih nesrečnih vratih pojavila moja kurirka Breda Breza, ki je spoznala položaj in se začela na vse kriplje čemrti, kar me je nemalo presenetilo. Policajem sploh ni pustila do besede. Z vso nesramno drznostjo se je vrgla v objem gospodinjice, jo kar na letem prekrstila v «eto» in začela v svoji slabi italijanski preklinjati moške na splošno. Vrgla se je na «ketino» posteljo in začela kazati kolena policajem, katerim je v trenutku zavrela latinska kri. Dekle so začeli prepričevati, da niso vsi moški enaki, da oni prav gotovo niso takšni in da so jo pripravljali v vrti v varstvo. Mislili so pač, da so poceni prišli do kakšne lahke ženske.

To njihovo preračunano velikodušnost sem spretno izkoristil, brez klobuka in povrnika vdril skozi vrata in bliskovito zdrčel iz stanovanja in stekel po Ul. sv. Nikolaja do prvega ovinka, kjer sem se pre-
vzbuja kakšnega suma sem po-
tem počasi šel naprej in hodil do
rojanskega centra od 23. zvečer
do treh in pol jutraj. Prav te-
daj pa so mi nevede nudili roko za-
vezniški oziroma njihova aviacija.
Sirene so zatulile alarm, ljudje
so vdrli na ulice, pomešal sem se
mednje in tako brez nevarnosti
prišel do neke naše znane družine
v Rojano.

V stanovanju v Ul. sv. Nikolaja
34 so medtem policisti izgubili gla-
vo. Sprva niso vedeli kaj naj storijo,
končno so se odločili, da za-
molčijo sramoto, da jim je ušel ne-
varen tih. Takoj po mojem begu
so zaklenili vrata, hermetično za-
prli okna, gospodinjico, gospodarja
in Bredo pa zaprli vse tri v eno
sobo z eno samo posteljo. Ob 8.30
jutraj sta nato dva od treh po-
licajev odpeljala hišnega gospodarja
in Bredo na Collottijovo povelj-
stvo v Ul. Belosguardo. Med potjo
pa jim je zvitja Breda lepo zago-

dila. V neki ozki staromestni ulici
je eden od policajev stopil v trafi-
ko, da si kupi vžigalnice in na ulici
so ostali samo Breda, gospodar in
en sam policaj. Breda je hitro iz-
koristila priliko in zbežala za
kot katra izginila za bližnjim voga-
lom. Tako je v policajevih rokah
ostal samo gospodar, kot najbolj
nedolžen ujetnik.

Nadaljnji razplet je bil tak, da
so gospodarja, ki niti ni bil zakon-
ski mož naše gospodinjice, izpustili,
ker jim je izdajalka, ki je ovadila
tudi mene povedala, da so naredili
neumnost, ker so prijeli «starega»,
ki da je prava meva in da morajo
prijeti gospodinjico, ki nudi zato-
čišče partizanom in aktivistom.
Gospodinjico so potem res aretirali
in odpeljali v Dachau, od koder se
reva ni več vrnila.

Njenemu spominu posvečam te
vrstice.

Skrajsano po dokumentu iz
zapuščine Franca Štoke - Rada

Dež in se vedno dež. Dežurni ba-
talion je zabiralgal na pisalniko. To-
variši so se postavili v vrsto za
povzdrav zastavi. Mirko je stal ba-
talion v zboru, tov. komandant pa
se je jezil, ker mu dežurni ni predsta-
vil točnega spiska mestva. Se him-
na «Naprej zastava slave» ni šla
kot po navadi.

Popoldne je prišel novi komisar
bataljona tov. Stane Coz moker kot
miš. Njegov prihod smo se pričako-
vali, ker nam je bilo javljeno že
poprej, da sta naš dosedajši komi-
sar tov. Dušan Vrščaj in komisar
IV. bataljona zamenjava.

Novi komisar je srednje postave,
prijazen, v živahnega značaja; za-
to upamo, da se bomo dobro razume-
li. Kot smo se z dosedajšim, ki je
bil izvršen komisar in tovariški.

Prvi hvali svetnikov. Moštvo ba-
talionja, katero ni bilo v službi, je
šlo k maši. Ob nedeljah in prazni-
kih je moštvo prosto ter se ne vr-
šijo ne politične ne vojaške vaje
ali ure.

Popoldne je šel bataljon v procesiji
na pokopališče, kar je zelo dobro
vplivalo na civilno ljudstvo, da spo-
štujemo njih običaje. Pevski zbor
bataljona pa je pel nagrobne pesmi.
Zadovoljen je bil tudi vsaki župnik,
ki je vedno med tovariši in se po-
govarja z njimi. Vsak dan pride po
večkrat na štab bataljona, sploh je
vedno med nami. Njegova preda-
nost za našo stvar se obični tudi
med ostalim civilnim prebivalstvom
te vasi, katero uči v rezijanski
in Ravane in Solbice Lahi.

Grobovi padlih partizanov so ime-
li šope krizantem, ki so jih daro-
vali tovariške Rezijance.

Medtem ko so tovariši bataljona
posedel, se pomenkovali ali poprav-
ljali kakšne svoje stvari, sta tova-
riša komisarja drug drugemu preda-
la komisarske posle bataljona.

Ko smo se vrnili s pokopališča,
je se odpravilo 15 tovarišev s tov.
Tonetom Orlom na čelu na pot. Od-
šli so čez Kanin in dospeli v Saleto.
Namenjeni so bili še dalje, poti pa
niso nadeljavali ker je zapadel sneg
po hribovju. Zato so se vrnili že
čez tri dni.

Se en zanimiv dogodek se je do-
godil današnji dan. Avionska stroj-
nica, katero smo prinesli iz pone-
srečenega ameriškega letala, je
veselo zaropotala, ko jo je popravil
bataljonski mehanik.

2. XI. 1944

Drugi dan se je poslovljov tov.
Dušan dosedajši komisar bataljona.
Kljub temu, da je deževalo, se je
odpravil na pot kot pravi partizan, ki
ne pozna ovir. Z njim sta šla tudi
neki Bosanec in neki drug tovariš
iz Slovenije, ki sta ubežala iz nem-
škega ujetništva.

Kmalu za odhodom tov. komisar-
ja sta dospela na štab bataljona dva
Francoza, ki so ju pripeljali ita-
ljanski partizani «Osoppo».

V bataljonu sta se že od poprej
nahajala dva Francoza, ki sta čaka-
la na ugodnost, da odpotujeta do-
lje proti svoji domovini. Poslali so
ju iz štaba IX. korpusa.

3. XI. 1944

Prišlo je zašleševanje oseb,
osumljenih umora dveh partizanov,
ki sta bila umorjena na zahrbten
nacin v Musti dne 27. XII. 1943. E-

den od umorjenih partizanov se je
pisal Dibernardo Viljem (Guglielmo).
Po izjavah zaslišanih se je zvede-
lo, da sta morila odsotna, eden v
vojski republikancev, drugi v Nem-
čiji. Medtem ko so bili drugi pušče-
ni domov, sta bila dva pridržana, ker
bosta odposlana na višjo komando
na sodni odsek zaradi sodelovanja
pri umoru.

4. XI. 1944

Končno se je zjasnilo. Nebo je
čisto in jasno, jutro pa mrzlo in
hladno, ker je vse naokrog hribov-
je pokrito s snegom.

Ob 8. uri je bila maša za vse pe-
de vojake in partizane, katere smo
se udeležili. Pevski zbor bataljona
pa je pel mešo.

Ker je bil dan krasen, je vse oži-
vele. Čez dan so se vršile vojaške
vaje in manevriranje z orožjem. To-
varšev je bilo zelo malo.

ŠTAB REZIJSKEGA BATALJONA
XVII SNOB S. GREGORIČA
NA POLOŽAJU, dne 16. XI. 44

PROPAGANDNEMU CENTRU
za Zapadno Primorsko

KRONIKA Rezijskega bataljona
od 7. do 13. XI. 1944

7. XI. 1944

Obletnica velike Oktobrske revo-
lucije. Pred 27 leti je ruski narod
vrgel raz sebe jarm zatiralca, ki ga
je leta in leta tlačil. Kljub temu, da
so državni drugi narodov dali
vse, da se ta glas prikrje svojim
podložnikom, se je potihoma vrival
v srca vseh, ki so trpeli narodno
zatiiranje. Danes, ko bomo Jugo-
slavani isti boji, kot so ga pred le-
ti naši bratje Rusi, so se vršile v
bataljonu politične ure in sestanki,
na katerih se je razpravljalo o tem
velikem dogodku. Še kuharji so se
izkazali in poskrbeli za boljše hrano
kot po navadi.

Popoldne smo se pripravljali na
miting, ki bi moral biti v Ravan-
ci. Vse je bilo pripravljeno, prostor
obstiren in velik, dvorana nalašč za
take prireditve. Ker ni bilo župnika
dama, (dvorana je namreč last cerk-
ve), smo kar brez njegove odobritve
vedno dvorano okrasili. Ljudstvo se
je zbiralo, posebno mladina. Kar pri-
hroli župnik v dvorano, bled od
jeze in prične ljudstvo poditi iz dvo-
rane. Tovariši so obstali. Nato je
Nemčija kapitulirala. Nemška ofir-
cija sta molčala. Nato ju je vpra-
vov, komisar uredil vse zadeve in
miting se je pričel. Ker smo bili
zaradi župnikovega nastopa še ved-
no vsi ogorčeni, čeravno se nismo
pred ljudstvom izkazali, ni miting
šel tako gladko, kot je bilo predvi-
devalo. Civilnega ljudstva je bilo
malo, ker je iz bojani pred župni-
kom odšlo domov. Po končani pre-
dстави smo imeli v šolskem posloju
dve uri proste zabave.

8. XI. 1944

Se vedno majhno število prisotnih
v bataljonu. Patrulje še niso vr-
line razen, nam komandanta tov.
Artura in treh drugih tovarišev, ki
so šli z njim. Ta patrulja je šla v
smer Saleto in Donio na pregledo-
vanje terena na tem sektorju.

Odnos med moštvom je še dovolj
tovariški, kakor tudi spoštovanje do
funkcionarjev.

Ponos Rezijanov je nam koman-
danta tov. Arturo, ki je eden izmed
prvih partizanov iz Rezije. Tovariši
in civilno ljudstvo ga spoštujejo.
Prav tako so priljubljeni tudi ostali
tovariši Rezijani, ki so se napredo-
vali kot politidelegati Anton Negro,
Venancio Močnik, Renato Madoto,
Ivan Butalo.

Največja težava našega bataljona
je prehrana, ker je Rezija ubožna

Rezijanski duhovnik Blasutto - partizanski don Arturo

SREČANJE S PREDANIM BORCEM VALENTINOM KOJANCICEM-ONDEKO

Zorel je v delavskih vrstah in se boril v Istrskem odredu

Ranjen avgusta 1944 pri napadu na vlak na progi Divača-Kozina se je po okrevanju v Gravini vrnil na bojišča v domovini

Na njegov dom sredi Trsta nas je
pot pripeljala po naključju prav
na njegov 64. rojstni dan in zato
je bil našega obiska tembolj vesel.
Seveda je razgovor z njim nanesel
tako na veliko dobro skupnih bojov
pred tremi desetletji in več v Bri-
kni, v Slovenski Istri, na Krasu, v
mislih imamo srečanje z Valentinom
Kojancicem - Ondeko, s katerim
smo se borili v Istrskem odredu.
Razgovor se je začel z onim usod-
nim 28. avgustom 1944. leta, ko je
ob napadu na Nemce na progi Di-
vača-Kozina Valentin obležal hudo
ranjen v prvi in drugi. Njegovi
borci so ga rešili in odnesli v bol-
nišnico «Zalesje» v Smagorsko do-
lino. 8. septembra so ga prenesli
čez Pivko na Notranjsko, od tam
pa so ga z letalom odpeljali v Ba-
ri. Iz Barija je bil premeščen v
bolnišnico v Gravino in se preden
je okleval, se je v novembru 1944.
vrnil na Vis, od tam pa v Split.

Ker se je vrnitev v enoto preveč
zavlekle, je s štirimi sorojci sklenil
vrniti se v svojo enoto preko Bosne
in Like kar peš, pa so se morali
vrniti spet v Split, kjer se je vklju-
čil v 5. prekomorsko brigado in je
postal namestnik komandanta preve-
ga bataljona.

Pred koncem vojne, 19. aprila
1945 je vendarle prišel z brigado v
Slovenijo in se s svojim bataljo-
nom boril z usti in Nemci pri Vi-
nici in sodeloval na pohodu enot
7. korpusa proti Ljubljani, po osvo-
bitvi pa se je 25. maja 1945 vrnil
k družini v Trst. S tem se je kon-
čal njegov delež v antifašističnem
boju, ki se je začel že dolgo prej.

Valentin Kojancić - Ondeka je
prišel v Istrski odred iz Trsta konec
1943. leta. Bil je star 33 let. Ker
je bil dolgo v italijanski vojski, je
bil izkušen vojak in ker je bil po-
leg tega še neustrežen in drzen bo-
rec, hkrati pa tudi preudaren, je
postal komandir čete, nato pa tudi
pomočnik komandanta bataljona.
Pred tem pa je imel Ondeka dolge
življenjske izkušnje, ki so ga pri-
vedle v spopad s fašizmom.

Valentin Kojancić se je rodil v
februarju 1911 v vasi Kaštel pri
Vizinadi. Otrčka leta je preživljal
v času prve svetovne vojne, v prvi
mladeniški dobi pa je poslušal spo-
mine, ki mu jih je pripovedoval
ded, ki se je bil vrnil iz Sovjetske
zveze, kjer se je bil na strani Rdeče
armade udeležil oktobrske revolucije.
Valentin bi bil moral v siromš-
nem očetovskem domu postati ovčji
pastir in oče mu je že kupil dvajset
ovc, toda Valentin je s 14 leti
pobegnil od doma in se v Novem
gradu v Istri skrivaj vkrca na ladjo
in prispel v Tržič, kjer se je za-
poslojal pri avtoprevozniškem po-
djetju, postal tu najprej vajenec in
težak, nato pa tudi šofer in meha-
nik.

S tem pa je prišel v stik z de-
lavskim gibanjem in se navzajem
revolucionarni ideji. Zaradi tega je
prišel v neposreden spor s fašiz-
mom in njegovo politiko. Ko je se-
na poti na nasbor v Pulj, se je s
fašističnim izviščem spoprijel na
ladji in ga fizično napadel. Zato
je bil aretiran na 12 mesecev zapo-
rt, od česar je mesec dni odslužil,
neker so ga poslali na služenje voj-
ske k 27. pehotnemu polku v Fer-
raro. Tu je imel srečo, da ga je
poveljnik polka, kateremu je slu-
žil kot šofer, vzpilbil in izposloval
pomilostitev za ostalih enajst me-
secev zapor.

Po vrnitvi iz vojske se je zapo-
slel pri podjetju «Cerialica» za
eksploatacijo boksitnih rudnikov v
Istri. Toda ni bil dolgo na delu, že
1935 so ga poklicali spet pod oro-
žje in je moral v Asmaro v Eritre-
ji, spomladi 1937 pa so ga od-
pravljali domov, pa so ga le pre-
mestili v Massauo v Eritrejo in je
prišel domov šele septembra 1937.
In se spet zaposlil pri prejšnjem
podjetju in ponovno prevzel boksit.

Leta 1940 je moral spet v unifor-
mo. In ker je že v samem začetku
prišel v spor z vojaškim kuratom,

so ga poslali za kazen na Sardin-
jo, kjer je svojo vojaščino prežve-
ljal bolj v disciplinarnem zapru
kot v enoti. In kljub temu je imel
srečo, da je naletel na antifašista,
in mu je uspel Valentin Kojancić
čista eretika v Trst. Odšel pa so ga
v prvi polovici 1942. leta poslali v
Sampeter na Krasu in odšel na
Mestin. Medtem je Valentin postal
podčastnik in se konec 1942. leta
vrnil v Trst. V aprilu 1943. leta so
ga poslali na Opčine v šolo za re-
zervne častnike, v avgustu 1943. pa
ga premeštili v Pisto, kjer je
dočkal kapitulacijo. Sredi septem-
bra je bil že doma, v Istri in se
vključil v partizansko vojsko. To
ga nprstila ofenzivo v oktobru 1943.
Če nemška mavelikator partizan-
ski enoti in Valentin Kojancić, ki
se ga doma iskali, se je umislil
v Trst. Nekaj časa je živel tu in
iskal zveze s partizani, ko se mu
to ni takoj posrečilo, je odšel ce-
lo v Furlanijo, vendar se je kmalu
spet vrnil v Trst in v začetku de-
cembra 1943 končno prišel v Istrski
odred v Brkinih.

Štab odreda je Valentin Kojan-
čić - Ondeko najprej vključil v
zaščitno četo kot borca, nato mu
je zadal dolžnost namestnika ko-
mandirja čete. Konec februarja 1944
je Valentin Kojancić odpotoval
s tedanjim komandantom odreda
Kerlom Maslom v Slovensko Istro,
kjer je prevzel mesto komandirja
čete v 3. bataljonu. V začetku a-
prila 1944 pa je postal namestnik
komandanta tega bataljona. Ob re-
organizaciji odreda maja 1944 pa
je bil premeščen v 2. bataljon in
sicer za namestnika komandanta.
V drugem bataljonu je Ondeka
ostal do 29. avgusta, ko je bil pri
Kačičih na progi hudo ranjen.

Za Valentina Kojancića - Ondeko
ko najprej kot partizana nato kot
častnika ni bilo nepremagljive ovire.
Povsod se je izkazal s svojim
pogumom in s svojo preudarnostjo.
Velikokrat se je izkazal, tako na
primer 9. februarja 1944 v napadu
na SS-oficirje in podoficirje pri Za-
ličih na cesti med Ilirsko Bistrico
in Podgradom, nato zasedo 3. ba-
talionja, ko je 28. marca razbil na-
cistično patruljo pri Metelji; 26.
aprila, ko je del 3. bataljona napel-
dal nemški motorni vlak, 12. julija,
ko je z delom 2. bataljona blizu
Dolenjih Vrem uničil motorni vlak,
posebno postumno in uspešno se je
izkazal 21. julija, ko je s 30 borci
na Artizvah uspešno kljuboval pri-
bližno 150 Nemcem in italijanskim
fašistom, ki jih je prisilil celo k u-
miku, konec maja istega leta pa
je s skupino minirerjev med Vižnjam-
i in Nabrežino miniral progo in
pogal v zrak nemški vojaški trans-
port. Končno bomo ponovno omeni-
li zadnjo njegovo akcijo v Istrskem
odredu, napad na naciste, ko je bil
23. avgusta hudo ranjen.

Sedaj preživlja Ondeka svoj mir
na svojem domu bolj v spominih
na burno, toda lepo in junško pre-
teklost kot pa v zadovoljstvu, kajti
marsikatera njegova želja, je osta-
la le želja.

Maks Zadnik

patrulja tudi iz Bovskega. Ko se je
vračala v edicino, so s tremi strelji
podražili sovražno stražo na Kluzi
blizu Bovca. Sovražnik je začel
nabijati z mitraljezi nanje, naker
so naši veseli nadaljevali pot.

Prejeli smo vesti o smrti tov. Lu-
ke, sekretarja SKOJ in ostalih dveh
tovarišev, ki sta bila z njim.

Dne 16. XI. 1944 se je tov. Luka
prostovoljno javil na akcijo in od-
šel s 5 tovariši proti Trzinu. Trije
tovariši so se že s poti vrnili, ker je
bilo nevarno. On pa in tov. Režič
Evgen ter Di Florino Ettore so
se podali naprej. Po nepotrebnih
vsteh so minirali progo v bližini Tr-
bizna. Na poti so našli in ubili
nemškega podoficirja ter zaplenili
brzestrelko. Ko so se vrčali pa so
padli v sovražno zasedo in bili na-
mestu mrtvi. Tov. Luka je bil ran-
jen in na povelje nemškega ofir-
cija ubit, tov. Ettore pa je odpeljal
v ujetništvo. Oba padla tovariša
sta pokopana v Potoku (Cenad) v
Ricoletu.

11. XI. 1944

Postalo je nekoliko živahnješe
naši edicini. Četa, ki je bila do se-
daj v Učelji, je bila zamenjena z II.
četo. Sicer bi morala ta četa splo-
do IV. bataljonu, dokler pa ta
zadeva ne bo razčiščena, spada še
vedno v naš bataljon. Vrnila se je

12. XI. 1944

Nedelja. Pred poldnem smo imeli,
ker je bilo pevec, pravke večje,
drugi, ki so morali nastopiti polp-
odne na mitingu, so imeli še nekaj
priprav.

Takoj po kosilu smo krenili v Sol-
bico. Tu je bila šolska dvorana že

sva okrasna. Za to je poskrbel tov.
Stefan, ki je odšel v Solbico pred-
poldne s tem namenom. Da bo okra-
sila popoldneja, smo dali šestih
dve volile mrdi odskri zaginjali.

Razen nekaj tovaršic in otrok, so
bili med gledalci po večini maški.
Ljudstvo je bilo navdušeno. Posebno
pri predvajanju vokalne «Mobiliz-
acije», ki jo je napisal nek komisar
tov. Stane, je bilo navdušenje veli-
ko. Miting je dobil uspešno konč-
no. Vse tovariši so bili zadovoljni.
Vse tovariši so bili zadovoljni.

13. XI. 1944

Spet so se vrnili trije minirerji iz
edike. Tokrat so vrgli 30 m zele-
niške proge v bližini Venzene (Fu-
zijske vasi). Ti tovariši minirerji so
Rezijani in so kar najboljši in dr-
zni. Sodelovali so že pri več akcijah.

Ker je mrzlo in hladno se vsi
dan javi kakšen na zdravniški pre-
gled. Vendar resnejši boleznij ni
opaziti razen prehlada ali kaj po-
dobnega. Bataljonsko bolnico ima v
oskrbi zdravnik tov. Aleksij Bre-
zinar, ki je bil pred kratkim po-
stan v naš bataljon iz štaba briga-
de.

Smrt fašizmu - Svoboda narodu!

Kronist
Franc Fornazarić
Nadajevanje sledi

Prebijanje skozi frontno črto v mesto in prve naloge pri vojaški upravi JA

(Nadaljevanje s 6. strani)

veljnik IV. jugoslovanske arma-
de. Pod stražo sta se predstavila
poveljniku na štabu v rojanski os-
novni šoli.

Poveljnik je v moji prisotnosti
in v prisotnosti vojakov straže po-
stavil vprašanja v nemškem jezi-
ku. Vprašal je, če vesta, da je
Nemčija kapitulirala. Nemška ofir-
cija sta molčala. Nato ju je vpra-
vov, komisar uredil vse zadeve in
miting se je pričel. Ker smo bili
zaradi župnikovega nastopa še ved-
no vsi ogorčeni, čeravno se nismo
pred ljudstvom izkazali, ni miting
šel tako gladko, kot je bilo predvi-
devalo. Civilnega ljudstva je bilo
malo, ker je iz bojani pred župni-
kom odšlo domov. Po končani pre-
dстави smo imeli v šolskem posloju
dve uri proste zabave.

8. XI. 1944

Se vedno majhno število prisotnih
v bataljonu. Patrulje še niso vr-
line razen, nam komandanta tov.
Artura in treh drugih tovarišev, ki
so šli z njim. Ta patrulja je šla v
smer Saleto in Donio na pregledo-
vanje terena na tem sektorju.

Odnos med moštvom je še dovolj
tovariški, kakor tudi spoštovanje do
funkcionarjev.

Ponos Rezijanov je nam koman-
danta tov. Arturo, ki je eden izmed
prvih partizanov iz Rezije. Tovariši
in civilno ljudstvo ga spoštujejo.
Prav tako so priljubljeni tudi ostali
tovariši Rezijani, ki so se napredo-
vali kot politidelegati Anton Negro,
Venancio Močnik, Renato Madoto,
Ivan Butalo.

Največja težava našega bataljona
je prehrana, ker je Rezija ubožna

v smeri Trga Dalmazia, Ulice Car-
ducci in njene okolice. Ob 12. uri
sem bil s spremljevalci na Trgu
Dalmazia pri kavarni Fabris, kjer
pazovali smo položaj. Tam, k

Ob proslavah 30-letnice

(Nadaljevanje s 5. strani)

ni razstavi v salonu Rotovž dvoje podob v olju.

V treh sobanah so razstavljene vse pomembnejše karikature od 1940. leta dalje pa do najnovejših letosnjih. Prizor njegovih karikatur v razponu petindevetdeset let je skoraj retrospektiven. Ko se obdobje Bratoževih portretov karikatur spremlja od podobe do podobe in z njih zaznava pomembne osebnosti iz svetovnega in domačega političnega, družbenega in umetniškega življenja, znanje ali celo samega sebe, rad z vedrino na obrazu prizna veliko mojstrstvo njegovih karikatur.

Remigij Bratož je odlični risar in psiholog. Na vseh upodobljenih je predvsem izrisana jasna fizionomija človeka z ostro in čisto risbo. Kot se je v začetnih karikaturah pred desetletji nagibal njegov izraz bolj v karakterni smeri, se danes družno označuje v karakterni in karikaturni luči. Presenetljiva je podobnost osebe z njegovimi značilnimi potezami, ki jih Bratož s hudomušnostjo in s privojeno čutno deformirano v duhu karikature s prefinjenostjo in čisto likovno obliko. Vsekar sodi plod njegovega dela med vrhunske dosežke v karikaturi ne samo pri nas, ampak tudi v zunanjem svetu.

Najmlajši jubilar, šestdesetletni Jože Polajnc je na tej razstavi vsakogar največje presenečenje. Prestopil je namreč čez prag vrata, ki jih je odprl na stečaj in preveril svoj ustvarjalni duh: ponudil nam je presenetljiv pogled na svojo intimno. To se izpričuje toliko bolj, ko v istem dnevu lahko primerjamo njegovo dosedanje ustvarjanje, prav tako in rotovski razstavi, kjer razstavlja dvojne realistično zasnovanih oljnatih podob, s stvaritvami na jubilejni razstavi, na kateri posreduje zanj povsem svojski ustvarjalni polet. Dvainsdvajset najnovejših, na isto slogovno noto ugašanih podob v mešani tehniki prikazuje duševno slikarjevo izpeljavo, ki sega, kljub spoznavni predmetnosti v abstrakcijski svet. Vendar sta mu važnejše prelivanje barvnih nians, največkrat iste barve, ki se razliva in spajajo s fantazijsko prefinjeno reliefnostjo.

Ze zategadelj, ker je današnje kulturno pismo posvečeno jubilarom likovnikom — nekdanjim gledališkim delavcem SNG Maribor, ne smemo prezreti še četrtega jubilara, čeprav ni likovnik, a prav tako nekdanji zaslužni gledališčar, delavec, pisatelj Danila Gorinška. Jubilar slavi sedemdesetletnico plodovitega življenja. V svojem aktivnem delovanju je bil predvsem dramatik, igravec, režiser, dramaturg, lektor, dramatik, dramaturg in ravatelj Drame v Mariboru. Kot publicist in pisatelj se je gledališki upokojitvi udejstvoval s še večjo zagnanostjo na literarnem polju. Posebno priljubljen je pri otrocih kot mladinski pesnik, nič manj pri odraslih kot humorist. Vse to združuje z mladeniškim odpranostjo duha, humanizmom, plemenitim humorjem in neomajno voljo do ustvarjanja.

Predolg bi bil seznam njegovega umetniškega delovanja. To so ob jubileju storili za to poklicani. Spominjamo se pomembnega umetniškega ustvarjalca in vsestranskega slovenskega kulturnega delavca s skromno zavestjo, da mu je družba vsaj deloma plačala svoj dolg z letošnjo nagrado mariborske občine ob 30-letnici osvoboditve.

EMIL FRELJH

Umetnik

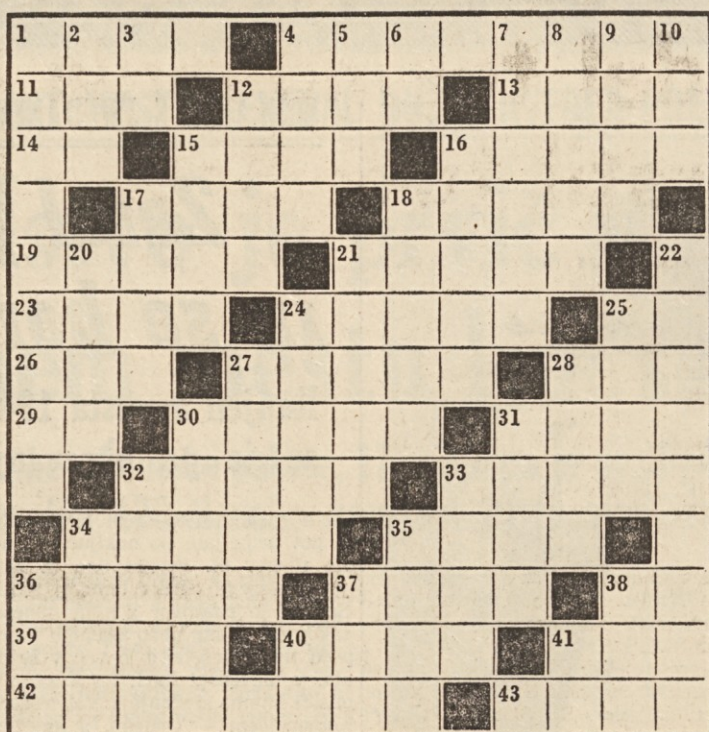
(Nadaljevanje s 5. strani)

statičnega, pač pa naj bi se spreminila v nekaj dinamičnega. V drugačnih oblikah in odtenkih ponavljajočega se, kar pa je s sedanjimi sredstvi se nemogoče.

Čeprav dajejo njegova dela vtis, da je posem ločen od ostalega likovnega sveta, se Edvard Zajec formalno navezuje na določene umetnostne tokove, na tako imenovano zgodovinsko avantgardo, hkrati pa je vendarle povsem samostojen, na neki način »sam zase«, pa čeprav hkrati zatrdjuje, da se od določenih konceptov ločuje le po svojem stilu, ne pa po invenciji.

Edvard Zajec v katalogu, ki je izšel ob tej razstavi, skuša analitično obrazložiti nastajanje svojih del, vendar pa le v konceptu. Vsaka razlaga in podrobnost analiza bi bila nemogoča, če si ne oglejemo razstave, kjer bodo gledalci prav gotovo pritegnili največje barve, lepe osnovne barve: rdeča, rumena in plava, pa tudi bela, siva in črna. Šele nato se bo lahko lotil razmišljanja o tem, kaj poprečnemu človeku Zajčeva slika lahko pove

KRIŽANKA... z našim krajem

Rešitev križanke v torek

VODORAVNO: 1. «naš kraj», 4. kraj v «našem kraju», 11. točno, sigurno, 12. povzročila rečico, 13. deli živali, 14. Preglejte začetnice, 15. vpišovanje, 16. začasni povisek divdene, 17. del kmetiče hiše, 18. uganke v podobah, 19. proces proizvodnje, 21. prav tako!, 23. ruta, 24. orientalski blazinjak, 25. Theodore Roosevelt, 26. mi v 4. sklonu, 27. zbadljiv, 28. liho število, 29. italijanski, 30. torišče spopadov na Bliznjem vzhodu, 31. tisoči del h.g. 32. slovenski pesnik (Cvetko), 33. ital. zvezni trener košarkarske reprezentance (Giancarlo), 34. znani film z M. Brandonom, 35. azijska država, 36. vratar jug. nogometne reprezentance na zadnjem SP, 37. sovjetska tiskovna agencija, 38. Novi Sad, 39. tesen, 40. divji kozel, 41. kazalni zaimek, 42. zlobno sitnarjenje, 43. roman M. Gorkija.

NAVPIČNO: 1. lik s tremi stranicami, 2. nizozemski nogometni reprezentant, 3. zamejska politična stranka, 4. zavarovan, 5. bivša francoska teroristična služba, 6. Ludvik Mrzel, 7. ki ima razmeroma majhne razsežnosti, 8. rimska boginja ljubezni (originalno), 9. umetniška stvaritev, 10. žival ostrega pogleda, 12. ponovno, 13. zvezna kompozicija na tih. rih, 16. kdor prosi, pobira miloščino, 17. področje pri «našem kraju», 18. nivo, stopnja, 20. ožji sorodnik, 21. slovenski pesnik (Pavle), 22. dnevnik v «našem kraju», 24. ameriška denarna enota, 25. bivše prevzno sredstvo v «našem kraju», 27. ki povzroča neugoden telesni občutek, 28. izraz pri stavih, 30. barski slog, 31. ital. smučar (Pierino), 32. toplot, vroč, 33. angleški prehod, 34. osnove, temelji, 35. južnoameriški žival, 36. Mostar na pol, 37. slavni mornar (Jack), 38. ime pevskega King Coleja, 40. Galina Uljanova, 41. kazalni zaimek.

(Iako)

VATIKAN, 17. — V Vatikanu je komisija, ki pripravlja življenje tistih vernikov, ki jih predlagajo za posvečenje. Postopek je dolg in zapleten in komisija zbere ves možen dokazni material iz življenja «kandidata». Da bi bil ta material kar se da verodostojen, je tu tudi «odvetnik vraga», ki vse dokazno gradivo preverja in skuša dokazati ovreči. Vatikan je včeraj imenoval novega «vragovega odvetnika». Je to franciški prater Gaetano Stano, ki je zamenjal dosedanjega «vragovega odvetnika» Španca Rafaela Pereza.

Horoskop

Veljaven od 18. do 24. maja 1975

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Naleteji boste na težave, ki jih bo težko premagati. Več dinamizma in rezultati so zagotovljeni. V ljubezni imeli veliko zadoščanja. **BIK** (od 21. 4. do 20. 5.) Nakopičilo se vam bo veliko dela. Naporov bo veliko, rezultati pa bodo bolj šibki. In vendar boste s potekom dogodkov zadovoljni. Tudi v ljubezni. Bežno nerazpoloženje. **DVOJKA** (od 21. 5. do 22. 6.) Neko srečanje vas bo spravilo v slabo voljo in tudi v ekonomske težave. Ne krivite drugih. Preveč ste površni. Vaša ljubezen doživlja krizo. **RAK** (od 23. 6. do 22. 7.) S svojim smislom za praktičnost se boste izkazali iz težav, v katere so vas zapeljali drugi. Bodite razsodni, kadar gre za razčiščenje čustvenih zapletov. **PREHLAD.** **LEV** (od 23. 7. do 22. 8.) Ne računajte izključno s srečo, ko bo treba dati konkretne račune. Oseba, ki ste jo žalili ali zanemarili, se vam bo hudo maščevala. Nekoliko nervozne v družbi. **DEVICA** (od 23. 8. do 22. 9.) Če boste vse prav preračunali in se držali meril, računajte z uspehom. Sicer bo šlo tudi kaj narobe, vendar ne bo hudega. Nekdo je ljubezen. Utrujeni boste in po bit.

TEHNIKA (od 23. 9. do 23. 10.) Ne delajte poskusov in ne razčistite jezinskih stališč. To se le izgovori za pomanjkanje dobre volje. Sprli se boste in spet potekali in vse bo prav. Tudi v zbiranju. **SKORPIJON** (od 24. 10. do 22. 11.) Če bo šlo vse v redu, bo zaslu ga drugih ne pa vaša. Nekdo se vmešava v vaše zadeve. Bodite za to bolj pozorni. Zdravje v redu in vendar. **STRELEC** (od 23. 11. do 20. 12.) Ne sprejemajte slehernega načrta za dokončnega. Spreminjati boste morali celo svoje koncepte. Ne ko prijateljsko srečanje. **KOZOROG** (od 21. 12. do 20. 1.) Presentila vas bo vpludnost ljudi, ki so vam bili sovražni no razpoloženi. Nepotrebnosti razprave in za plet v družini. Ne bodite ljubsumni. Zdravje kar dobro. **VODNAR** (od 21. 1. do 19. 2.) Nekdo vas bo zapletel v svoje težave in ne bo vam lahko iz njih se izvleči. Bodite manj lahkoverni, da ne zabredete v slabe vode. Ljubezen se bo razveljavila. Počutje kar dobro. **RIBI** (od 20. 2. do 20. 3.) Če hočete ostati v ospredju, se boste morali krepko pomajati. Konkurenca bo huda in ne bo vam lahko. V družini napetost zaradi ljubosumnosti. Glavobol in nervoza.

Radio V

NEDELJA, 18. MAJA 1975

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL

11.00 Maša in V nedeljo ob 12. uri
12.55 Risani filmi: Predniki
13.30 DNEVNIK
14.00 Kako se to napravi
15.00 MELISA, četrto nadaljevanje
16.20 Enciklopedija prirode: PTICE NA SEVERU
17.00 DNEVNIK
17.15 Program za prihodnje dni
17.45 Kronike in rezultati nogometnega prvenstva
18.05 Varjetejski program po želji
19.00 POLČAS NOGOMETNE TEKME
20.00 DNEVNIK
20.30 MARCO VISCONTI
21.40 Športna nedelja
22.45 DNEVNIK in Vremenska slika

DRUGI KANAL

14.00 Neposreden prenos športnega dogodka
17.30 Kol. dirka po Italiji: strnjena druga etapa
18.15 REGISTRIRAN POLČAS NOGOMETNE TEKME
19.00 Indijane Hawk
19.50 Športni dnevnik
20.00 Ob 20. uri
20.30 DNEVNIK
22.15 Kulturne aktualnosti
23.00 Napoved programa za prihodnje dni

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

8.45 J. Semjonov: 17 TRENUTKOV POMLADI
10.05 Otroška matineja: Deklica z vžigalicami
11.15 Kmetijska oddaja
12.00 POROČILA
14.45 Zabavno-glasbena oddaja beogradske in bukeške televizije
16.15 PRVI APLAVZ
17.15 SLOVENIJA V LETU 1941, peto nadaljevanje
17.40 POROČILA
17.45 Moda, poučna oddaja
17.55 Žaljenje Leonarda Da Vincija, zaključno nadaljevanje
19.30 DNEVNIK
20.45 ŽIVILENJSKI PROSTOR KOROŠKIH SLOVENCEV
21.15 Zabava vas Buri-Bacharak
22.05 Športni pregled
22.40 DNEVNIK

KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA

14.40 Šport: državno prvenstvo v boksu
15.40 Namizni tenis, tekme za državno prvenstvo
19.30 Otroški kotiček: Carobna žoga
20.15 «Bomba», film iz serije Človek in pol
21.10 SMRT PASIZMU — SVOBODA NARODU

TRST A

8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila
8.05 Slovenski motivi; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Maša; 9.45 Sonata za čelo in klavir; 10.15 Poslušajte boste; 11.15 Mladinski oder; 12.00 Naborna oddaja; 12.30 Glasbena skrinja; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj?; 13.30 Glasba po želji; 14.55 Luna v megli; 17.30 Sport; 18.30 Nedeljski koncert; 19.15 Zvoki in ritmi; 20.45 Pratika; 22.00 Glasba; 22.25 Pesmi.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 20.30 Poročila; 6.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Lahka glasba; 9.15 Les Humphries Singers; 9.30 Po-slušamo jih; 10.30 Dogodki in odmevi; 10.45 Glasba in nasveti; 11.30 La Vera Romagna; 12.10 Glasba po želji; 12.40 Tedenski pregled zunanje politike; 14.45 Juke box; 15.30 Pesnik tedna; 16.30 Sosednji kraji in ljudje; 16.50 in 17.50 Glasba po želji; 18.10 Programi tedna; 18.15 Ansambel Avsenik; 18.30 Nedelja na športnih igriščih; 19.00 Prenos RL; 20.00 Orkestralna glasba; 21.00 Športna nedelja; 21.15 Operetna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

8.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 6.30 Jutranja glasba; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.30 Maša; 11.00

Glasbeno-govorni program; 11.30 Roditeljski krožek; 12.00 Plošče; 13.20 Kitsch; 14.30 Drugi voči; 15.35 Spored z Ivo Zanicich; 16.40 Hit Parade; 17.00 Nogomet od minute do minute; 18.00 Koncert; 19.20 Program z Bramierjem; 20.20 Program z Ranierjem; 21.15 Kitara; 22.30 Dva glasova.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila; 7.40 Pevci lahke glasbe; 8.40 Plošča za poletje; 9.35 Veliki variete; 11.00 Program s S. Milo; 12.00 Športne vesti; 13.00 Kvizi; 14.30 Plošče; 15.00 Preizkušajo se dilatanti; 16.30 Športna nedelja; 21.25 Glasba in skeci; 22.50 Lahko noč Evropa.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 19.00 Poročila; 6.50 Danes za vas; 7.30 Za kmetijske proizvajalce; 8.05 Sandi Star; Dedkovi medvedki; Radijska igra za otroke; 8.45 Skladbe za mladino; 9.05 Se pomnite, tovaršili...; 10.05 Koncert; 14.05 Nedeljsko popoldne; 18.05 Leo Goldmann; «Sovražnik vseposoda - Radijska igra; 19.40 Glasbene razglednice; 19.50 Lahko noč, otroci; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.20 Srečanja; 22.30 Literarni nočurno - Lermontov; Valerik; 23.15 V lučeh semaforov.

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA OD 20. DO 24. MAJA 1975

TOREK, 20. MAJA
8.10, 9.35, 10.00, 11.05, 14.10, 15.35, 16.05 TV sola; 17.35 V. Albreht; Mala Lupinica - II. del oddaje; 17.50 Obzorik; 18.05 Egipt za časa Tutankamona; 18.25 Ne prezite; AGRFTV ob koncu letnika; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Druga pomlad na Portugalskem; 21.05 R. M. du Gard; Thibaultov - nadaljevanje; 21.50 TV dnevnik.
KOPRSKA BARVNA TV
19.55 Otroški kotiček; 20.15 Dnevnik; 20.30 Obupan bing; 21.20 Načinimo se spoznavati vino; 21.50 Igre brez meje, prva oddaja.
SREDA, 21. MAJA
8.10 TV sola; 17.25 Viking Viki - risani film; 17.50 Obzorik; 18.05 Mladi za mlade; 18.40 Po sledih napredka; 19.10 Risanka; 19.30

Dnevnik; 20.05 Film tedna: Peterka sinjih višav; 22.35 Miniature: Vrnitev pesnika Ivana Cankarja; 21.50 TV dnevnik; 22.05 Nogomet Twente - Borussia.

KOPRSKA BARVNA TV
19.55 Otroški kotiček - risanke; 20.15 Dnevnik; 20.30 Brez sovražstva, film; 23.00 V področju delte, dok. oddaja.

PETEK, 23. MAJA
8.10, 14.10 in 16.05 TV sola; 10.50 in 16.05 Angleščina; 17.15 Pisani svet - mladinska oddaja; 17.50 Obzorik; 18.05 Švedski plesi; 18.35 Mozaik; 18.40 Otrokov svet; 19.30 in zdoma; 19.10 Risanka; 20.30 TV dnevnik; 19.50 Notranjopolitični komentar; 20.05 Vesela vdova - film; 21.40 «625»; 22.15 TV dnevnik.

KOPRSKA BARVNA TV
19.55 Otroški kotiček - risanke; 20.15 TV dnevnik; 20.35 Boj na svojo pest, film; 22.05 Naši zbori: zbor iz Crmrlja.

SOBOTA, 24. MAJA
9.30 in 12.00 TV sola; 13.55 Nogomet Radnički - Vojvodina; 17.25 «625»; 18.00 Obzorik; 18.20 Izgubljeni svinec - mlad. film; 19.30 TV dnevnik; 20.00 Iz del Branka Čopića; 20.30 Festival mladih 75 - prenos iz Subotice; 21.40 Moda; 21.55 TV dnevnik; 22.15 Sata jugoslovanski celovečerni film.

KOPRSKA BARVNA TV
13.55 Nogomet Radnički Vojvodina; 19.30 Ta nori risani svet, o troški program; 20.15 Dnevnik; 20.30 Vzpon človeka, dok. oddaja; 21.20 Polkovnika, film iz serije Viococ; 22.10 Okna, sama gluha okna, balet.

FRANCI STRLE

PARTIZANSKI VOLK SAMOTAR

58.

Malnarjeve njive so po tavečem obdelali Joškovi, zlasti Franckina mama Francka Pirnat. Največ jih je posadila s krompirjem. Tako je bila Francka po vrnitvi iz gozdov za silo preskrbljena. Huje je bilo za zabelo in mleko. Pestilo jih je pomanjkanje. Francka je morala kuhati celo koprive, ker druge zelenjave ni bilo in tudi ne sadja.

Komanda vojnega področja se je zadrževala v snežniškem gradu, kjer je bil tudi štab 14. divizije. Tu je Viktor v drugi polovici septembra dobil telefonični poziv od Jaše, ki je bil prišel v Prezid in se zadrževal pri tamošnjem župniku, sodelavcu partizanov. Brata sta se dogovorila za sestanek in Viktor je pohitel v Prezid.

Snidenje med Viktorjem in Jašo po letu dni Viktorjeve odsotnosti iz Gorskoga kotarja je bilo prisrčno in zanimivo, a vendar ponovno trpkih besed, ki so bile posledica mnogih žrtve in gladovanja. Jaša je še vedno živel pod vtisom tragične Rafaelove smrti. Vedel je tudi to, da so Meri z otrokoma Leonom in Brankom odvedli v ogulinski zapore. Menda se je tam nekako znašla, je vedel povedati Jaša. Prepoznal jo je Andrija Primožič, nekdanji žandar iz Mrkoplja, ki je skrivoma delal za partizane. Ta jo je vzel pod svojo zaščito. Najprej jo je prikril pred Italijani,

ki so jo iskali, da jo ustrelje, ker so mislili, da je ona Viktorjeva žena. Potem jo je izvelkel iz skupine, ki so jo u-staši odpremljali v Jasenovac in jo tam vso pokončali. Primožič je pozneje prebegel k partizanom, kjer je junaka padel. V Ogulinu jo je prepoznala tudi Marica Puškarič in jo uvedla v tamkajšnjo odporniško organizacijo, ki je imela veliko pristašev med številnimi slovenskimi železničarji. Med njimi je bil tudi neki Kompare.

Odporniška organizacija v Ogulinu je bila široko razpredena. Segala je v vse javne in kvizlinške ustanove, svoje člane pa je imela celo med žandari in domobranskimi oficirji, v bolnišnici in med osebjem v zaporih. Tu so bili spjeljani kanali za nabavo zdravil in zdravniških potrebščin, odlično pa je delovala tudi obveščevalna mreža. Meri je bila sicer pod nadzorstvom, bila pa je zelo spretna in zgled prave, neuklonljive partizanke, ki so ji ljudje izkazovali polno naklonjenost. Tako je lahko za sabo zarisovala sproti vse sledi.

Za Ivana je Jaša vedel povedati, da se je vrnil iz taborišča na Rabu in stopil v vrste narodnoosvobodilne vojske. Bojuje da se na položajih nekje pri Reki. Povedal mu je tudi za nenavado smrt kurirja Andrija Grgriča-Dimnikarja, Viktorjevega prijatelja, ki so mu četniki namesto zasede nastavili razpeto žico, v katero se je zaletel z motorjem.

Govorila sta tudi o bratu Tonetu. Ta je sprva delal po obveščevalni liniji skupaj s Francem Tavčarjem, oba pa sta bila vezana na Francelja Sterleta. Njegova žena Pepca je članica obnovljenega terenskega odbora osvobodilne fronte v Podkerki in članica AFŽ. Prav tiste dni je bil Tone Kraševac izvoljen za delegata na kočevski zbor odposlancev slovenskega naroda. Njegov starejši sin Vlado je zelo hraber partizan. Ze 11. aprila 1943 je bil v Dolo-

mitskem odredu prestreljen skozi obe nogi, a se je pozdravil, ne da bi ga odnesli v bolnišnico. Potem je postal vodnik voda v Sercevijski brigadi, zdaj pa je komandir čete v Ljubljanski. Menda je najmlajši komandir čete na Slovenskem. Drugi Tonetov sin France je kurir na komandi mesta Stari trg pri Ložu, je povedal Viktor.

Tega nečaka je imel Viktor še posebno v čisljih. Bil je odlični strellec, zelo srčen in imel je veliko veselje do orožja. S partizani Loškega odreda je imel stike že jeseni 1942 in jim prinašal važne obveščevalne podatke, v aprilu 1943 pa je bil sprejet v SKOJ. Pod strahovlado Italijanov in belogardistov je skupaj s Fitarjevimi Slavetom, Urhovi Mirkom, Matjonovim Francetom in Bajtarjevimi Tonetom s Police izvedel nekaj drznih listkovnih in diverzantskih akcij. Stiri dni pred kapitulacijo Italije je bil poklican v Rarno goro. S Fitarjevimi Slavetom bi morala iti v partizansko vojaško šolo, toda zmaga nad pritepenici z zahoda je prekrizala te načrte; skojevci so dobili važne vojaške naloge: postali so vojska rajonskega in okrožnega odbora OF, postavljali so zasede in razoroževali poraženo italjskono vojsko. Da, tudi France častno zastopa rod Kraševcev.

Jašo je najbolj presenetila vest, da ima Viktor komaj mesec dni staro hčerko. Kljub vsej resnosti razmer se je na njegovem zaskrbljenem obrazu začrtal razdosten nasmeh, značilen za ljudi, ki imajo radi otroke in živali.

«Vidim, da naš rod kljub vojni in pustošenju ne bo izumrl.»

«Da, prav bi bilo, da bi se dogovorili, kaj storiti, če pade še kateri izmed nas bratov,» je povzel Viktor. «Za zdaj sta sirota samo Rafaelova otroka, a vojna še ni končana. Zdaž smo živi še štirje bratje. Tisti od nas, ki bo vojno preživel, mora skrbeti za družine tistih, ki bodo padli...»

«Soglašam. Mislim, da bosta soglašala tudi Ivan in Tone...»

Med bratoma je bil sklenjen dogovor, kakor bi šlo za oporoko. Malo kje je med brati toliko sloge in vzajemnega čuta.

Jaša mu je potožil svoje težave. V krajih, kjer je kot partizan in begunec preživel poldrugo leto na osvobojenem ozemlju, vladala glad in pomanjkanje. Mnogo hujeje je kot tu, kjer so bile požgane samo nekatere vase. Nevenka in Boris sta v partizanskih enotah, ki so vsaj za silo preskrbljene s hrano. Rad bi poskrbel za ženo Andjo, če bi jo bilo mogoče nastaniti kje v Loški dolini.

Brata sta se dogovorila, da pride Andja k Tonetu Lipovcu (Magušarju) v Igavas. Tu je ljudje ne poznajo, ne vedo drugega, kot da je begunka. Verjetno je Nemcem, če pridejo, ne bo nihče izdal. Tako si bo lahko malo pomagala.

Kmalu po tem sestanku je prišlo do združitve cerkniškega in ribniško-velikolaškega vojnega področja. Komanda cerkniškega področja se je ukinila orizoma preimenovala v komando mesta Stari trg, ohranila pa je isto stavbo. To se je zgodilo v dneh po zboru odposlancev slovenskega naroda v Kočevju, ko se je bil Viktorjev brat, Tone Kraševac že vrniti in prinesel bolečo vest o usodi sina Vlada.

Konec septembra in prve dni oktobra 1943 so Nemci izvedli več ogledniških sunkov proti Rakitni, Padežu in Kožljeku. Te položaje je tedaj branila Ljubljanska brigada, ki še ni bila zadosti izkušena, pa se je Nemcem uspelo vkliniti v njeno razvstitev.

(Nadaljevanje sledi)

RAZVESELJIV DOGODEK NA GORIŠKEM

V okviru športnega društva Sovodnje
bo odslej deloval odsek za judo

Trenerji bodo znani domači judoisti - Vpisovanje ob torkih in četrkih v Sovodnjah

Judo in karate sta športa, ki sta med današnjo mladino deležna velikega odobravanja. K valorizaciji teh športnih panog je predvsem pripomogla svetovna kinematografija. Veliko je namreč filmov, v katerih nastopajo kot glavni junaki dobri zavrževalci teh dveh športov.

Posredno je ta film, ki ga je vzbudila tudi v Sovodnjah, namreč za judo, tako da bodo v kratkem ustanovili v okviru športnega društva Sovodnje odsek za judo. O tem so v Sovodnjah govorili že precej časa in zanimalo nas je, da bi po določeni izvedbi, kako je ta sekcija juda, stopili smo torej do predsednika športnega društva in obenem znane slovenskega judoista Darija Coticca.

«Kako je nastala zamisel, da bi v Sovodnjah ustanovili sekcijo te športne panoge?»

«Za ustanovitve te sekcije sem se ogreval že dalj časa; tako sem nekoga dne to mojo željo izrazil tudi drugim odbornikom športnega društva. To je bilo približno pred dvema mesecema. Ker so bili tudi ostali za

to, smo takoj pričeli z delom. Sam sem se pozanimal pri federaciji, če nam lahko posodi posebno blazino (tatami), brez katere je nemogoče gojiti judo. Z ustanovitvijo te sekcije pa je nastalo vprašanje trenerjev. Tudi to oviro smo z lahko odpravili, saj imamo v Sovodnjah nekatero dobre judoiste, ki so se že uveljavili v državnem merilu. To so Stanislav Tomšič, Joško Kuzmin in jaz.»

«Za ta šport pa je treba imeti na razpolago telovadnico. Kje boste vi trenirali?»

«Ker nimamo v vasi telovadnice bomo trenirali v stari šoli.»

«Kako si predstavljate, da bo delovala ta sekcija. Ali bo omejena samo na vaščane?»

«Brez dvoma je naša želja, da bi se vpisalo čimveč mladih z Goriškega. Čeprav je to sekcija športnega društva Sovodnje, mislimo, da sodelujejo vsi tisti, ki jih ta šport na panogo privlači. Pri tem naj se poudarim, da bo ta sekcija prva v zamejstvu in zato mislim, da je veliko takih, ki bi radi pristopili k te-

mu športu. Vpisovanje se bo pričelo že prihodnji teden in sicer ob torkih in četrkih v stari šoli od 20. ure dalje.»

Ob prizadevanju nekaterih judoistov iz Sovodnje bomo torej tudi Slovenci imeli prvo skupino judoistov v zamejstvu. Brez dvoma bo sekcija delovala uspešno, še posebno zaradi sposobnosti treh trenerjev. Poglejmo na kratko njihove dosedanje dosežke.

Darij Cotic (težka kategorija - rjav pas): leta 1969 se je v mladinski konkurenci uvrstil na 3. mesto v «Pokalu Italija», istega leta je dobil priznanje od goriškega prefekta kot najboljši športnik v Goriči, leta 1971 je postal državni prvak v mladinski konkurenci ter se uvrstil na 2. mesto med starejšimi, istega leta se je uvrstil na 3. mesto na turnirju «Mare Tirierno», na katerem so sodelovali najboljši judoisti iz vse Italije, letos je osvojil državno prvenstvo.

Stanislav Tomšič (srednja kategorija - rjav pas): pred dvema letoma je bil delni prvak, dobre uvrstitve je dosegel tudi na meddržalni ravni.

Joško Kuzmin (polredna kategorija - modri pas): dosegel je dobre uvrstitve na meddržalni ravni.

P. R.

BERN, 17. — Anglija in Finska sta se uvrstili v finale mednarodnega mladinskega nogometnega turnirja UEFA. Anglija je v polfinalu premagala Madžarsko s 3:1, Finska pa Turčijo z 1:0.

NOGOMET

V finalni del tekmovalja
se je uvrstil tudi Breg

Med mladinci naše enajsterice niso preveč uspešne

Narajšajniško prvenstvo gre proti koncu. Prejšnjo nedeljo so se zaključile kvalifikacije za prestop v finale. Na lestvici skupine A je zmaga Opicina Supercaffé, na drugo mesto pa se je uvrstil Libertas Rocol, kateremu je prav v zadnjih krogih uspelo prekositi Vesno in si tako priboriti nastop v finalu. Vesna, ki je vodila od vsega začetka, je torej (s slabimi nastopi ob zaključku) zamudila zelo ugodno priložnost, da bi se pomerila z najmočnejšimi ekipami prvenstva. V skupini B prestopita v finale Libertas Trst in CGS, Union, ki je kot običajno začel s polno paro in takoj zavzel vodilna mesta lestvice, je v nadaljevanju prvenstva popolnoma popustil in se končno uvrstil na sedmo mesto.

V skupini C (poleg Giarizol) prestopi v finale tudi Breg. To je edino slovensko društvo, ki se bo udeležilo narajšajniškega finala. Med ostalimi ekipami se je zadovoljivo izkazal Primorec, medtem ko je Primorje pokazalo nekaj dobrega prav v zadnjih krogih (Prosečani so v sredo izenačili z Bregom), vendar vse to ni bilo dovolj, da bi «rdeče-rumeni» zapustili zadnje mesto lestvice te skupine.

IZIDI NEDELJSKEGA KOLA
SKUPINA A
Opicina Supercaffé - S. Giovanni 0:1, Libertas Rocol - Montuza 2:1, Fortitudo - Edera 5:0, Triestina - Aurisina 2:1.

V narajšajniškem prvenstvu

SKUPINA B
CGS - Zaula 1:1, Rosandra - Union 2:1, Libertas Sv. Marko - Domio 1:0, Chiarbola - Libertas Trst 0:0.

SKUPINA C
Ponizia - Primorec 2:0, Libertas Rocol B - Union 4:1, Esperia Sv. Alojzij - Muggesana 1:1; v sredo Primorje - Breg 0:0.

KONČNE LESTVICE
SKUPINA A
Opicina Supercaffé 22, Libertas Rocol A 21, Vesna 20, S. Giovanni 19, Fortitudo 16, Montuza 9, Aurisina 8, Edera 0.

SKUPINA B
Libertas Trst 22, CGS 20, De Macori 19, Libertas Sv. Marko 18, Rosandra 16, Zaula 14, Union 13, Domio in Chiarbola 6.

SKUPINA C
Giarizole 28, Breg 20, Ponizia 18, Cremcaffé 14, Primorec 12, Esperia Sv. Alojzij 12, Muggesana in Libertas Rocol B 11, Primorje 10.

Nogometna zveza je po srečanju med Aurisino in Vesno, odigranem osmega maja v Nabrežini, odločila, da izključi vse igralce Vesne, na-

Pokrajinski disciplinski odbor mladinske nogometne zveze je v torku povsem neupravičeno in nepričakovano izključil za eno kolo vse narajšajniške kršitelje Vesne in prisodil društvu tudi globo. Sklep je dokaj ne-navaden za naša igrišča, tudi zato, ker na tekmi med Vesno in Aurisino ni prišlo do nobenih izpadov, razen nekaj majhnih protestov, potem ko je (sicer zelo pristranski) sodnik dosodil enajstmetrovko, a to vsekakor ni razlog za tako hudo kazeno. Pred tekmo in po njej pa so igralci in voditelji Vesne začudeno videli, kako se je sodnik dolgo pogovarjal z nekaterimi igralci in odborniki Aurisine. Ta neutemeljen sklep nogometne zveze je preprečil našim igralcem, da bi igrali o-dločeno tekmo za vstop v finale z Montuza.

stopajoče v tisti tekmi. Na ta način je Vesni preprečena odločilna tekma za prestop v finale, proti Montuzi. Vzrok izključitve naj bi bil to, da so naši nogometaši neprimerno nastopili proti sodniku Grillu po končani tekmi, potem ko je ta dosodil Aurisini enajstmetrovko s katero je izenačil Biagijev gol.

MLADINCI
Po nedeljski zmagi nad Unionom je CMM sam na vrhu lestvice skupine A. Z dvema točkama zaostanka mu sledi Costalunga, medtem ko je Union skupno z Giarizolami na tretjem mestu.

V skupini B je Zarja ponovno okusila grenkobo poraza, tokrat z vodo-čar Edero. S to zmago si je Roianese priboril drugo mesto lestvice.

IZIDI NEDELJSKEGA KOLA
SKUPINA A
Giarizole - Muggesana 3:2, Union - CMM 0:3, Inter SS - Costalunga 0:1.

SKUPINA B
Roianese - Cremcaffé 3:0, Edera

SMUČARSKI KLUB
DEVIN
priredi v Mavhnjih 24. in 25. maja tekmovalje v kronometri-rani hoji in na ski-rolkah.

Informacije:
BAR «EDEN» — SESLJAN

TVO PARTIZAN RENČE

V množični telesni
kulturi je bodočnost

Veliki napori Renčanov za razvoj športa v tej vasi

Vsa leta po osvoboditvi, posebno od priključitve Primorske Titovi Jugoslaviji, so renški športniki aktivno prispevali k razvoju telesne kulture v svojem ožjem in širšem okolju. Zato so letos, ko praznujemo 30-letnico osvoboditve, toliko bolj veseli in ponosni na priznanje Osvobodilne fronte. Pomeni jim vzpodbudo za nadaljnje delo, pomeni prepričanje, da bo družba znala najti sredstva in moči pri razvijanju tako dragocene lastnosti človeka kot je telesna kultura.

Pogled na prehojeno pot ponuja pestro in razgibanost dejavnosti, ki je imela vedno za cilj združevati ljudi in razvijanje množične telesno-vzgojne aktivnosti, organizirati oblike, kjer bi mogel sleherni vačan najti svoje mesto. Ob tem pa so skrbeli tudi za razvoj tekmovalnega športa. In uspehov res ni bilo malo.

Ko človek brska po kronikah in med pohvalami, priznanji za dosežke, ko se mu oko ustavi na množici pokalov, se nehotno vpraša, kje so v tej vasi našli moč, od kod tolikšna volja in hoteenje, da so vzdržali in se še danes dobro držijo? Vse to ob tem, ko vemo, da pogoj niso bili vedno dobri. Vemo tudi, da je danes res še malo društev Partizan na Goriškem, ki bi jih mogli označiti za aktivna.

Morda se odgovor najde v neki posebni trn, zagnanosti, v ljubezni do svojega kraja, do ljudi in do športa. Res, Renčani so navezani na svoj kraj, radi imajo svoje tradi-

cije, toda res je tudi, da so za to pripravljeni marsikaj narediti. Ni-če ne bo mogli izračunati ur in dni, ki so jih žrtvovali za razmah športnih dejavnosti, nihče ne bo mogel izmeriti naporov, ki so jih marljivo športni delavci vložili v organizacijo množičnih športov, tekmovalni, izgradnjo objektov in vzgojo mladega rodu. Zato so hvaležni vsem, ki so pomagali in še pomagajo, ki razumejo njihova prizadevanja. In med temi so prav gotovo poleg temeljne telesnokulturne skupnosti Nova Gorica tudi podjetja Poljanec, Voljača, draga, SGP Gorica, Goriške operkarne, Sampionka, Slovenijales - TOZD Mizar, Salonit in Jadran - Ciciban.

Toda, kot imajo radi šport, kot so vneti delavci in organizatorji, tako so tudi kritični do svojega dela in do stanja na področju telesne kulture sploh. Temeljna pomanjkljivost je v dveh stvareh: premajhna množičnost in pomanjkanje usposobljenih vadičeljev. Zato si želijo, da bi osnovna šola v Renčah mogla čim prej dobiti učitelja telesne vzgoje. Organizirajo dejavnosti, ki naj vključijo čim večje število ljudi. Sodelovali so v trim akciji «Vsi na kolo za zdravo telo», na dan OF so organizirali množični pohod na Trstelj, ki naj postane tradicionalen, pripravljajo pa še podobne akcije v plavalni. Boli jih, da ne morejo organizirati splošne vadbe, za kar pa je v precejšnji meri pripomogla tudi neustrezna telovadnica, ki jo sedaj popravljajo. Ponosni pa so na svoje vaterpoliste, ki redno trenirajo že vso zimo in pomlad, čeprav 50 km iz Renč in bodo poleti tvegali zdravje v močno onesnaženi Vipavi. Ne samo, ga ohranjajo že skoraj petindvajsetletne tradicije vaterpolja in svojih vasi, marveč so — samo po zaslugi lastne poštenosti in edini plavalni športni center v novogoriški občini. Do kdaj, ob takšnih neustreznih pogojih?

Zadnja tri leta pa vsako pomlad in jesen množice razgiba v as in njene ljudi dejavnost domačega nogometnega kluba. Predvsem s prostovoljnimi delom je bilo urejeno nogometno igrišče.

Trenutno se v Renčah pripravljajo na veliko politično-sportno manifestacijo, ko bo 25. maja v Oreznju odkritje spominske plošče in obujen spomin na mučeniško smrt v domači hiši sežgane zavedne slovenske družine, enega največjih nemških zločinov med vojno v Renčah.

Renški športni delavci se zavedajo, da cilji njihove dejavnosti niso predvsem v doseganju tekmovalnih rezultatov. Svoje moči usmerjajo v ustvarjanje pogojev za uspešno uveljavljanje množične telesne kulture.

Radivoj Pahor

Zarja 2:0, Fortitudo - Barcola 4:0.

LESTVICA:
SKUPINA A
CMM 13, Costalunga 11, Union in Giarizole 9, Inter SS 5, Muggesana 4.

SKUPINA B
Edera 13, Roianese 12, Cremcaffé 11, Fortitudo 10, Zarja 4, Barcola 0.

SKUPINA C
BOR A — Dom 96:86 (45:47)

DOM: Nanut R. 13, Nanut G. 10, Dornik 10, Čubej 10, Marinič, Se-molič 1, Princič A., Princič W. 2, Terčič 6, Hvalič (k) 34.

BOR A: Kraus 16, Guštin 25, Lis-jak 12, Francia (k) 20, Koren 17, Košta 6.

Pet osebnih napak: Nanut R. in Nanut G. (oba Dom).

V četrtek zvečer sta se v Gorici srečali v prijateljski tekmi ekipi Doma in Bora A, ki nastopata v 1. moški diviziji. Vse do polovice drugega polčasa je bil boj povsem izenačen, tedaj pa je moral s petimi napakami z igrišča Domov center Nanut R. Borovci so tako prevzeli pobudo, vsilili hitro igro preko visokih igralcev in si zagotovili zmazgovo prednost. Med nasprotniki sta bila navedna predvsem Nanut R. in kapetan Hvalič, ki je bil obenem najboljši strellec tekme.

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

edko

V PRIJATELJSKI NOGOMETNI TEKMI S TRIESTINO

PRIMORJE PRIKAZALO
TEHNIČNO DOBRO IGRO

Guštin, Milč in Barnaba med najboljšimi

NARAJŠAJNIKI
Primorje — Breg 0:0

PRIMORJE: Bresciani, Bezin, Trobec, Verša, Zampa, Čok, Adamič, Rupel, Lavrenčič, Persi, Claudio, 13 Terčič.

BREG: Mauri, Crevatin, Labiani, Grisonic, Novello, Coretti, Krmec, Perossa, Ferluga, Razem, P. Grisonic.

V zaostali tekmi narajšajniškega prvenstva se je derbi med Primorjem in Bregom zaključil breg zmagovalca.

Delitev točk je pravilen odraz te tekme, saj sta si bili enajsterici skozi vso tekmo enakovredni.

V prvem delu tekme je bilo opaziti rahlo premoč Prosečanov, drugi polčas pa je pripadal Brešanom. Igra je bila na preprosti tehnični ravni in vratarja nista bila preveč zapostavljena, saj strelav v vrata je bilo zelo malo (z obeh strani).

Remi je nedvomno zadovoljil obe enajsterici, predvsem pa Breg, ki si je pridobil pravico do vstopa v finalni del prvenstva.

V vrstah Primorja se je izkazal Verša, med Brežani pa Krmec.

H. V.

Primorje — Triestina 0:2 (0:1)

PRIMORJE: Štoka (Kapun), Blažica, Race, Cimolino, Barbisani, G. Husu, Barnaba, Milč, Guštin, Drioli, Rustja, 12 Purč.

Na proseškem četverkotniku sta

se v sredo zvečer pomerili v prijateljski tekmi ekipi Primorja in Triestine.

Enajsterica Triestine je bila sestavljena iz nogometašev, ki nastopajo v prvenstvu «Beretta». Igrala sta tudi dva znana igralca, ki sta že nastopila v prvenstvu D lige in sicer Oggian in Zamparo.

Igra je bila zelo lepa in na dobri tehnični ravni. V prvi polovici prvega polčasa sta si bili enajsterici enakovredni, ko pa so Tržačani nekoliko pospešili ritem so se «rdeče-rumeni» znašli nekoliko v zadregu. Vseeno se je sredina igrišča Primorja dokaj izkazala, saj so Milč, G. Husu in Drioli urejeno gradili akcije in podajali nevarne gole svojim napadalcem. Prvi gol za Triestino je dal Feresin, ki je preigral vrsto branilcev Primorja, vratarja Kapuna in neubranljivo zadal v črno.

V nadaljevanju so Tržačani zamenjali nekaj standardnih nogometnih akcij in enajsterici sta si bili popolnoma enakovredni. Videti je bilo mnogo akcij z obeh strani in oba vratarja sta bila dokaj zapostavljena. Gostje so bili uspešni še enkrat z Oggianom, ki je izkoristil negotovost proseške obrambe.

V vrstah Primorja so se odlikovali Guštin, Milč in Barnaba, med Tržačani pa Zamparo in Feresin.

H. V.

ŠPORT NA ZNAMKAH

EVROPA — DOPOLNILA

Tudi na posnih upravah raznih evropskih držav niso držali križem rok, saj je v zadnjem času izšlo več zanimivih in lepih serij znanosti s športno tematiko ob priliki raznih važnih športnih dogodkov.

XII. OLYMPISCHE WINTERSPIELE

REPUBLIK ÖSTERREICH

ALBANJA: ob priliki tretje spartakiade je izšla serija osmih znanosti: odbojka, tek čez zapreke, gimnastična vaja na krogih, skupni telovadni nastop, skok v višino, rokoborba, vojaški nastop in nogomet. Barve so dobro izbrane, tako da je serija, kljub slabemu tisku zelo zanimiva.

AVSTRILIJA: v vseh državah se širijo športne stave, saj postajajo glavni viri za olimpijske odbore. Ob 25-letnici obstoja športnih stav je izšla znanost za 70 gr., na kateri je prikazan stiliziran stadion z na-

pisom TOTO in znakmi 1, x, 2.

Kot vemo, je bila mestu Innsbruck poverjena organizacija 12. zimskih olimpijskih iger. Avstrija je s svojo propagando seveda že začela. Sem spadajo tudi nove filatelistične serije. Prva je izšla sredi januarja letos. Ta serija je zelo lepa in jo priporočamo vsem filatelistom. Prikazani so smučanje (1 + 0.50 sh.), hokej (1.50 + 0.70 sh.), smučarski skoki (2 + 0.90 sh.) ter štiridesetletni bob (4 + 1 sh.).

BOLGARIJA: ob priliki svetovnega prvenstva v telovadbi, ki je bilo oktobra lanskega leta v Varni, sta izšli znanosti, ki predstavljata vajo na bradli (2 c) in na krogih (13 c).

MADŽARSKA: tudi golobi pismo- noše imajo svojo olimpiado, ki je bila pred kratkim na sporedu v Budimpešti. Izšla je znanost z grbom te prireditve, to je s stiliziranim golobom.

NORVEŠKA: zgodovinarji pravijo, da se je v tej državi rodilo smučanje. Izšla je serija dveh znanosti, posvečenih prvim pionirjem tega športa. Na prvi znanosti je smučarka v športni opremi iz leta 1900 (takrat so ženske seveda smučale v krilu), na drugi pa smučar

so skušali prikazati gibanje atletov. Športne panoge, ki so jih izbrali, so tek, skok s palico, skok v daljavo in skok v višino.

ROMUNIJA: ob 60. obletnici ustanovitve olimpijskega romunskega odbora je izšla priložnostna znanost v vrednosti dveh levov. Letos so v Romuniji organizirali svetovno študentsko prvenstvo v rokometu. Izšlo so tri znanosti s prizori iz tekme.

SVOJETSKA ZVEZA: za peto spartakiado prijateljskih vojsk in osme sindikalne zimske spartakiade sta decembra lani izšli znanosti za

NORGE

med izvajanjem brezhibnega telmar- skinga. Ker so športno propagando začeli že zelo zgodaj, se nam obeta kar dobra bera olimpijskih serij.

TURCIJA: športna propaganda prodira v vsakodnevno življenje vseh držav. V Turčiji je decembra lani izšla serija posvečena odbojki (125 k), košarki (175 k) in nogometu (250 k).

ZVEZNA NEMSKA REPUBLIKA: pretekli mesec je bilo na sporedu prvenstvo v hokeju prve jakostne skupine. Izšla je znanost, ki nas spominja na zadnje športne serije, ki so v tej državi izšle zaradi podobne grafične izdelave. Na znanosti za 50 Pf. je prikazan prizor iz tekme.

4 in 16 k. Moskvi je bila poverjena organizacija olimpijskih iger leta 1980. Na posebnem bloku so prikazani športni objekti v Moskvi. Istosčasno je izšel tudi blok z že tradicional-

nimi olimpijskimi panogami, kot so tek, nogomet, kanu in orodna telovadba. Ker so športno propagando začeli že zelo zgodaj, se nam obeta kar dobra bera olimpijskih serij.

TURCIJA: športna propaganda prodira v vsakodnevno življenje vseh držav. V Turčiji je decembra lani izšla serija posvečena odbojki (125 k), košarki (175 k) in nogometu (250 k).

ZVEZNA NEMSKA REPUBLIKA: pretekli mesec je bilo na sporedu prvenstvo v hokeju prve jakostne skupine. Izšla je znanost, ki nas spominja na zadnje športne serije, ki so v tej državi izšle zaradi podobne grafične izdelave. Na znanosti za 50 Pf. je prikazan prizor iz tekme.

4 in 16 k. Moskvi je bila poverjena organizacija olimpijskih iger leta 1980. Na posebnem bloku so prikazani športni objekti v Moskvi. Istosčasno je izšel tudi blok z že tradicional-

Najboljši šahist interlige prvokategorik Silvo Kovac (Idrija)

KOLEŠARSTVO

V 1. ETAPI «GIRA»

Svetlolasi Norvežan Knudsen presenetil hitrostne vozače

Le tujci na najboljših mestih - Uvodna etapa je tekmovalce le «preselila»

FIORANO MODENESE, 17. — Prva etapa letošnjega «Gira» je prinesla presenečenje: osvojil jo je namreč dokaj nepričakovano svetlolasi Norvežan Knut Knudsen, kate-
rega izvedenci bolje poznajo kot specialista za tekmovanja na krono-
meter.

Tekmovanje je bilo dokaj umirjeno in je v bistvu le privedlo kolešarje iz enega kraja v drugi kraj. Na cilju pa je prišlo do presenečenja: vsi hitrostni vozači so se v zadnjih stotinah metrov pripravljali na zadnji naskok ter si skušali priboriti do-
bro izhodišče za zaključni sprint, ko jih je presenetil Knudsen, ki je prvi prišel na cilj. Presenetil pa ni le domačinov, ampak tudi vse Belgijce.

Ta etapa je prinesla največ začudenja tujcem, saj niso zasedli le vsa prva štirje mesta, ampak tudi kar šest, torej več kot polovico mest v prvi deseterici.

Današnja etapa:
1. Knudsen, ki je prevozil 177 km dolgo progo v 4:15:35 s p. h. 41,560 km na uro.
2. Van Linden
3. Poppe
4. Serou
5. Gavazzi
6. Šmit
7. De Vlaeminck

KOŠARKA

V 1. MOŠKI DIVIZIJI

Spet težave s sodniki

1. DIVIZIJA

Begliano — Bor B 82:62 (43:33)

BOR B: Hrvatić 11, Pertot 25, Parovel 2, Mazzucca 4, Perko 10, Volk, Šestan, Udovčić 4, Oblak 6. Prosti meti: 4:12.

Sodniki: Štokelj.

Pet osebnih napak: Hrvatić. Ponovno se je dogodilo nekaj, kar se, žal, na naših igriščih vse preprosto dogaja: namreč, sodnikov enostavno ni bilo. Po polurnem

čakanju so predstavniki obeh društev sklenili, da bo tekmo sodil trener «plavih» Štokelj s pomočjo domačina.

Begliano je takoj povedel in dosegel naskok 15 točk, kar so naši fantje nadoknadili in se ob pol-
času znašli v zaostanku desetih točk.

V začetku drugega dela tekme pa so se (predvsem po zaslugi priciznega Perka in poštvalnega kapetana Pertota) znatno približali nasprotniku in celo izenačili pri 53:53. Tedaj pa so nerazumljivo odpovedali: nasprotnik je nihal koš za košem, borovcem pa ni šlo. Tako se je tekma končala z visoko prednostjo košarkarjev iz Begliana.

V delno opravičilo «plavih» govori dejstvo, da so nastopili kar brez treh standardnih igralcev: Škrlija, Kravosa in Kapiča, edini center ekipe Šestan pa je zašel v izredno slab dan.

Marko

Zmaga Jugoslovancev nad profesionalci ZDA

V Ljubljani je sinoči jugoslovanska državna košarkarska reprezentanca v nabito polni hali Tivoli premagala profesionalno selekcijo ZDA s 109:90 (58:44). Jugoslovanci so zaigrali v tej tekmi izjemno dobro, Amerikanci pa so razočarali.

V okviru košarkarskega «Turnirja prijateljev» je v Sežani včeraj Bor premagal med kadeti petekoro sežanskega Krasa z 82:70 (42:36).

ATLETIKA

PEKING, 17. — V Kanton je priselja ameriška državna atletska reprezentanca, ki bo gostovala v LR Kitajski dva tedna. To je najbolj številna ameriška športna skupina, ki je kdaj obiskala Kitajsko: 63 atletov (med temi 23 deklet) in 30 spremljevalcev.

Ameriške atlete je ob prihodu sprejel predsednik kitajske atletske zveze 34-letni Ni Čin-čun, ki je pred petimi leti postavil (neuradni) svetovni rekord v skoku v višino (2,29 metrov).

DNEJPROPEROVSK, 17. — Sovjet Valentin Dmitrenko je vrgel kladivo 76,16 m daleč, kar je letošnji sezonski svetovni rekord in četrti naj-
boljši rezultat vseh časov.

Drugega pokrajinskega atletskega tekmovanja za trofejo pomladi, se je udeležilo rekordno število 57 atletov in atletin Bora. Dekleta so osvojele eno prvo mesto, eno drugo, dve tretji in dve četrti, fantje pa tri druga, eno tretje in tri četrta mesta. Za Bor je v metu krogle zmagala Melita Tence. Orodje je vrgla 7,18 m. Tehnično najboljši rezultat je za Bor dosegel Sandi Bigaton v skoku v daljino: v prvem poskusu je skočil 5,62 m, vendar se je pri tem skoku poškodoval in je moral tekmovalovanje prekiniti. V končni lestvici je bil zaradi tega drugi. Skupinsko je bil nastop Bora odlično boljši kot pred dvema tednoma. Obširneje poročilo sledi v tork.

B. Križman

Clay še vedno prvak

LAS VEGAS, 17. — Svetovni prvak teške boksaerske kategorije Casius Clay je v Las Vegasu premagal Rona Lyla v 11. krogu s t.k.o. in tako ohranil svoj naslov.

MODENA, 17. — Na mednarodnem mladinskem odbojarskem turnirju v Modeni je Italija premagala ZRN s 3:0, prav tako pa je Nemce odpravila tudi Španija (s 3:2).

NOGOMET

FRANKFURT, 17. — V meddržavnem prijateljskem nogometnem srečanju v Frankfurtu, kar naj bi bila nekakšna povratna tekma finala svetovnega prvenstva 1974, je ZRN proti Nizozemski izenačila 1:1 (1:0).

Otvoritvena tekma turnirja Brega je v okviru praznovanja 10-letnice ustanovitve društva med Uniom in Gajo se je zaključila z 2:2. Danes bo Breg igral s Primorcem v Dolini ob 17.30.

Davek na vstopnice

RIM, 17. — Poslanska zbornica je proučila zakonski predlog o davku na vstopnice za športne prireditve, ki so ga vložili štirje poslanci, ki je predlagala odobritev tega zakona s sledečimi popravki:

1. Vstopnice do 2.000 lir naj bi bile neoddavčne.
2. Vstopnice v vrednosti od 2.000 do 5.000 lir naj bi bile oddavčne 10 odst., od 5.000 do 10.000 15 odst., in od 10.000 do 20.000 25 odst.
3. Na športnih prireditvah bi morali dati v prodajo vsaj 40 odst. vstopnic v vrednosti do 2.000 lir.

Športniki iz Križa ostro obsojajo razsodbo mladinske nogometne zveze in izjavljajo obnašanje sodnika ob priložnosti naraščajoče tekme Aurisina-Vesna. Globoko ogorčeni se iz protesta odpovedujejo nadaljnjemu tekmovanju v naraščajočem prvenstvu.

Športno društvo Vesna in kriški športniki

OB OBČINSKEM PRAZNIKU V KOPRU

Hiter gospodarski vzpon Kopra po združitvi z matično domovino

Perspektivni razvoj predvideva zgraditev novih gigantov v industrijski coni in kontejnersko specializacijo za Luko

Petnajstega maja vsako leto slavijo občani Kopra svoj praznik v spomin na zgodovinski upor marežanskih delavcev in kmetov proti fašističnemu nasilju. Na ta dan pred 54 leti so bile po vsej Italiji volitve v rimsko zbornico, fašisti pa so vsepovsod izvajali pritisk na volivce, da bi glasovali za nacionalni blok, to je za skrajno desnico. V Marežigi je tistega dne pridrvela skupina fašistov iz Kopra in začela terorizirati prebivalstvo. Čeprav so bili fašisti oboženi z revolverji in bombami, so se jih kmetje lotili tako rekoč z golimi rokami ter jih naglani nazaj v Koper. Med spopadom so bili trije fašisti ubiti, več pa so bili ranjeni. Upor je zadušilo šele vojaštvo, prebivalci pa so morali za svoje pogumno dejanje plačati težak davek. Številne udeležence upora so obsodili na dolgotrajne zaporne kazni, razen tega pa so fašisti več dni divjali po vaseh, pobijali ljudi ter požigali hiše in gospodarska poslopja.

Praznovanje letošnjega občinskega praznika je bilo izjemoma 30. aprila to je na dan 30-letnice osvoboditve Kopra. Na slavnostni seji občinske

skupščine sta govorila član sveta republike Franc Perovšek in predsednik izvršnega sveta občinske skupščine Darij Valentič. France Perovšek je takrat med drugim rekel: «Naš spopad z okupatorskimi, fašističnimi vojskami je bil edinstven v času, obsegu in učinkovitosti, saj je po okupaciji Evrope in napadu sil na Sovjetsko zvezo, predstavljali drugo fronto v pravem pomenu besede. Na tej fronti je moral imeti fašistični zavojevalec v vojnem spopadu najmanj 30 divizij. Tem divizijam se je zoperstavljala množična vojska, zrasla iz ljudstva, vodena od Komunistične partije in tovariša Tita, ki je dosegla tako stopnjo organiziranosti in učinkovitosti, da je moral nanjo računati ves svet, torej tako sovražnik, kot sile protihitlerjevske koalicije. Osvoboditev Kopra pred 30 leti je bila zato sad tega boja, čeprav je bil potek neposredne osvoboditve svojevrsten in vezan na angažiranje tukajšnjega ljudstva in tukajšnjih partizanskih enot. Ko se spominjamo osvoboditve Kopra in obale, pa se nam misli same po sebi usmerjajo na naš celoten boj, še posebej pa na Primor-

sko, ki je v sklopu NOB v Jugoslaviji zavzela še posebno mesto. V ta boj so se vključile tudi italijanske protifašistične sile.»

Danes, ko je za nami nad 50 let od marežanskih dogodkov in 30 let od osvoboditve Kopra, je prav, da na kratko omenimo tudi glavne značilnosti povojnega razvoja mesta. Gre predvsem za 2 glavni razdobji: od osvoboditve pa do leta 1954, ter po letu 1954, ko se je to področje dokončno vključilo v jugoslovansko socialistično skupnost. Za prvih po-
vojnih deset let je značilno, da sta se Koper in obala razmeroma počasi razvijala. Prebivalstvo se je pretežno bavilo s kmetijstvom, infrastruktura je bila na skrajno nizki stopnji, dosti boljše pa tudi ni bilo v industriji, saj smo zgradili le tri manjše tovarne: STIL v Kopru, ER MA v Šmarjah in Lama v Dekanih. Narodni dohodek na prebivalca je zaostal za 40 odstotkov za republiškim povprečjem. Razumljivo je seveda, da je bila ta zaostalost posledica negotovitosti v situaciji, ko so hoteli z različnimi mednarodnimi špekulacijami preprečiti združitve tega področja z matično domovino.

Po podpisu londonskega memoranduma leta 1954 in z dokončno združitvijo z Jugoslavijo, so se odprle nove perspektive vsestranskemu razvoju Kopra in obale. Kot pomorski predel smo se odprli predvsem na pomorsko gospodarstvo ter zgradili luko in železnico, ob tem pa tudi vrsto drugih objektov, med katerimi naj bi predvsem omenili tovarni Tomos in Iplas. Družbeni proizvod na prebivalca je bil že leta 1971 za okrog 50 odstotkov večji kot je bilo slovenske povprečje. Mesto in okolica sta dobila tudi številna nova stanovanja, ceste, trgovine, šole, otroškovekarske objekte itd. Samo stanovanj so zgradili v 30 letih nad 5.500.

Koprska občina seveda ne bo ostala samo pri doseženih uspehih. Perspektivni razvoj predvideva zgraditev novih gigantov v industrijski coni, predvsem rafinerijo in petrokemijo, predviden je nadaljnji razvoj koprške Luke s kontejnersko specializacijo, prav tako pa bosta razširili proizvodnjo tovarni Tomos in Iplas. Vzpostavljamo s tem še bodo razvijali tudi druge panoge, predvsem promet, trgovino in kmetijstvo. Glede na to, da je Koper povezan z Izolo in Piranom v regionalno obalno skupnost, bodo seveda vrsto načrtov uresničevali skladno z razvojnim konceptom celotne obale.

L. O.

SSG z «Jurčkom» včeraj v Čedadu

Stalno slovensko gledališče iz Trsta je včeraj dopoldne gostovalo v gledališču Ristori v Čedadu z otroško igro «Jurčček». To je bila že druga matineja, ki jo je tržaško gledališče priredilo za beneške otroke. Tokratne igre so se udeležili otroci šolskega okraja iz Nadiških dolin in zapadne Benečije. Zelo lepo so sprejeli igrice «Jurčček» in nagradili igralce z dolgim aplavzom. Videti je bilo, da so dobro razumeli celo igro, saj so vzdolžali igralce med igro samo.

Se pred začetkom igre sta duhovnika Cencić in Lavrenčič razdelila nagrade 15 otrokom, ki so se udeležili risarskega natečaja na temo «Pe-
pelka». Glavno nagrado na tem natečaju je dobila Ornella Massera iz Maser. Naj poudarimo še to, da so šolski odbori iz Špetra, Sv. Lenarta in Foje izrazili željo, da bi prišlo še do podobnih gostovanj Stalnega slovenskega gledališča iz Trsta in podrti po pobudo tržaškega gledališča ter poudarili željo, da bi po-
magali pri uresničevanju teh vsakoletnih matinej, ki postajajo za beneške otroke že tradicija.

N. L.

VESTI IZ SLOVENSKEGA PRIMORJA

Sestanek med sindikalnima zvezama Italije in SFRJ

Posvetovanje je bilo posvečeno pripravam za zasedanje mednarodne organizacije dela in konvenciji o emigrantih

PORTOROŽ, 17. — Tu so se zaključili razgovori med predstavniki Zveze sindikatov Jugoslavije ter italijanske sindikalne zveze CGIL, CISL in UIL. Posvetovali so se o pripravah na 60. zasedanje mednarodne organizacije dela, ki bo v Ženevi, predvsem v zvezi s predlogom konvencije o delavcih-emigrantih. Govor je bil tudi o drugih pobudah sindikatov za reševanje raznih delavskih vprašanj, predvsem pa problemov emigrantov.

Srečanje v Portoržu je sodilo v okvir rednih posvetovanj med jugoslovanskimi in italijanskimi sindikati. Prisostvovali so mu tudi predstavniki obeh njunih sindikalnih organizacij.

NASTOP PEVKEGA ZBORA IZ MELA V KOPRU

KOPER, 17. — Nocoj je bila v koprskem gledališču uspešna kulturna prireditev, na kateri so nastopili kot gostje pevski zbor Zumelese iz Mela pri Bellunu ter domača pevsko zborja — Simon Gregorčič iz Kopra in Dragotin Kette iz Ilirske Bistrice.

KINO

KOPER: ob 10.00, ameriški — STO MIK STANLIJA IN OLIA
ob 16.00 in 18.00, italijanski — HERJOJI
ob 20.00, ameriški — FRANCOSKA ZVEZA

IZOLA: ob 10.00, ameriški — SVET ABOITA IN COSTELLA
ob 16.00, italijanski — ALI BABA IN SVETA KRONA
ob 18.00 in 20.00, italijanski — POVRAGILO

ŠKOFJE: ob 17.00 in 20.00, angleški — BITKA ZA BRITANJO
PIRAN: ob 10.00, italijanski ALI BABA IN SVETA KRONA
ob 16.00 in 18.30 ter 21.00, ameriški — VELIKI GATSBY

PORTOROŽ: ob 20.00, italijanski — OBTOŽBA ZA UMOR ŠTUDENTA

DEŽURNE TRGOVINE

V Piranu bodo v nedeljo dežurali: samopostrežna 57, NANOS, Zelenjavni trg. — Sadje, zelenjava, KZ, drčivo nabrežje.

V Portoržu in Luciji bodo dežurne: Samopostrežna Nanos, mesnica EMONA in samopostrežna KZ (v Luciji).

Izoli bodo v nedeljo dežurali: Trgovina KOŠAKI v Gorkijevi ulici, Delikatesa Jestična na Trgu 20. novembra ter POVRTNINA KZ.

DEŽURNA ZDRAVNIŠKA SLUŽBA

V vseh treh obalnih mestih je organizirana celodnevna zdravniška služba od sedme ure zjutraj v nedeljo, do sedme ure zjutraj v nedeljo.

LEKARNE

V nedeljo dopoldne bodo odprte vse glavne lekarne v obalnih mestih, za nujne primere pa je popoldanska dežurna služba.

PRIREDITVE IN ZABAVE

Čez nedeljo bodo odprti na obali vsi zimski plavalni bazeni, kegljišča in drugi športni objekti.

ŠPORT

IZOLA: ob 17.00 prvenstvena nogometna tekma republiške lige Izola — Pohorje.

IZOLA: ob 7.30 mednarodna veslaška regata (10 jugoslovanskih in 7 italijanskih klubov).

KOPER: ob 8.30 nadaljevanje delavskih športnih iger jugoslovanske motorne industrije.

Slikoplast KOPER

OBRTNO SOBO — ČRKOSLIKARSKO IN PLESKARSKO PODJETJE

Staničev trg 19
KOPER

NUDI:

polaganje parketa, plastičnih tlakov, podlita in linoleja, gume, vinil azbesta in tapet — soboslikarske in pleskarske usluge, izdelavo plastičnih svetlobnih napisov, displayev in črkoslikarske usluge

DES TOZD ELEKTRO KOPER

poleg svoje osnovne dejavnosti vrši vseh vrst izgradnje
ELEKTRO ENERGETSKIH OBJEKTOV
IN ELEKTRO INŠTALACIJ

iplas.

KEMIČNA INDUSTRIJA
66001 KOPER

CESTITA

VSEM OBČANOM OBČINE
KOPER
OB NJIHOVEM PRAZNIKU

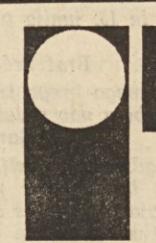
PODJETJE
ZA PROIZVODNJO
IN PREDELAVO
PRALNIH
IN ČISTILNIH
SREDSTEV
LJUBLJANSKA C. 13

Čestitamo
vsem občanom
Kopra
za njihov praznik

VODNOGOSPODARSKO PODJETJE «HIDRO» p.o. KOPER

Delovni kolektiv izreka iskrene čestitke občanom občine KOPER ob njihovem prazniku, 15. maju

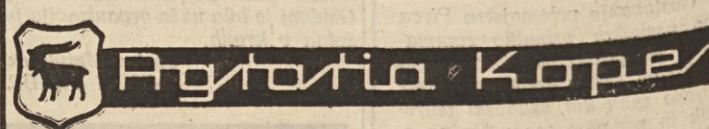

invest-biro koper

trg revolucije 12 - telefon 22-241, 22-677
žiro račun: sdk koper 51400-601-10288

podjetje za:

URBANIZEM, PROJEKTIRANJE, GEODEZIJO
in INŽENIRING

KMETIJSKO PREDELOVALNI ZADRUŽNI KOMBINAT

Čenjenim delavcem,
delovnim kolektivom in prijateljem
ob 15. maju - prazniku občine Koper
naše iskrene čestitke!